

20/09 - 26/10

DANI EUROPSKE BAŠTINE 2016

Foto: Gordana Jerabek

// SADRŽAJ

OTVORENJE.....	5
ČILIPi	11
GORNJA RIJEKA.....	12
GROBNIK.....	13
GRUDA.....	13
IMOTSKI.....	14
KAMPOR.....	15
KOPRIVNIČKI IVANEC	16
KRAPJE.....	16
LEPOGLAVA	18
LOVRAN	22
LUDBREG	23
MARINA	25
OPATIJA.....	25
OTOČAC	27
PAG.....	27
PERUŠIĆ.....	28
POŽEGA	29
PULA.....	30
RIJEKA.....	31
SENJ.....	32
SISAK	34
SLAVONSKI BROD	40
SV. MARTIN NA MURI	41
ŠČITARJEVO.....	42
ŠIBENIK.....	43
VARAŽDINSKE TOPLICE	44
VELIKA GORICA	45
VINAGORA	49
VINKOVCI.....	50
VRBNIK.....	51
VRPOLJE.....	52
VUKOVAR	53
ZAGREB.....	54
ZLATNA GREDA.....	69

DANI EUROPSKE BAŠTINE 2016. GODINE U HRVATSKOJ

Obilježavanje *Dana europske baštine* inicijativa je koja putem kulturnopovijesnih vrijednosti kao zajedničkog kulturnog naslijeđa europskog kontinenta od davne 1985. godine širi znanje i svijest, kako o vlastitom kulturnom naslijeđu, tako i o vrijednostima drugih kultura, mogućim interakcijama, međusobnoj toleranciji i poštovanju. Republika Hrvatska se 1995. godine pridružila ovoj manifestaciji i od tada kontinuirano, svake godine, obilježava *Dane europske baštine* u organizaciji Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine.

Dani europske baštine u Hrvatskoj 2016. godine obilježavaju se tijekom rujna i listopada. Službeno otvorenje središnje izložbe **Lokalne zajednice kao čuvari baštine** bit će **20. rujna 2016. u 13 sati** u zagrebačkom Muzeju Mimara. Izložbom Lokalne zajednice kao čuvari baštine približit će se široj javnosti angažman lokalnih zajednica i različitih udruženja građana u provođenju različitih projekata očuvanja kulturne i s njom usko vezane prirodne baštine osiguravajući dugoročan i održiv razvoj pojedinih područja. Prezentirani primjeri dobre prakse očuvanja tradicijskih znanja i umijeća kao i projekata obnovljenih nepokretnih kulturnih dobara hrvatski su doprinosi zajedničkoj temi **Baština i zajednice** koju je prihvatila većina zemalja Vijeća Europe ističući važnost sinergije između naslijeđa i aktera te njihov doprinos u oblikovanju zajedničke budućnosti.

Ove godine u brojnim naseljima diljem Hrvatske organizirane su izložbe, radionice, predavanja, prezentacije i drugi sadržaji koji su posvećeni promidžbi i obnovi kulturne baštine te važnosti uključenja zajednice kao jednog od ključnih partnera u očuvanju baštine.

Publikacija *Dana europske baštine 2016.* donosi osnovne informacije o prigodnim događanjima: o njihovoj lokaciji, datumu, vremenu održavanja kao i kratak opis njihova sadržaja s ciljem što jednostavnijeg snalaženja i odabira unutar raznovrsnog programa namijenjenog svima zainteresiranima. Ulazak na sva događanja je slobodan.

Više dodatnih informacija o *Danima europske baštine 2016.* nalazi se na internetskoj stranici Ministarstva kulture: www.min-kulture.hr.

IZLOŽBA *Lokalne zajednice kao čuvari baštine*

(20. 9. - 28. 9. 2016.)

Otvorenje u utorak, 20. 9. 2016., u 13:00 sati,
Atrij Muzeja Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

ORGANIZATORI: Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture,
Muzej Mimara, Centar za kulturu Brač

Sudjelovanje lokalnih zajednica u projektima obnove i revitalizacije kulturne baštine, nepokretne i pokretne, a osobito nematerijalne kulturne baštine od iznimna su značenja za uspješnost i dugoročnost njezina očuvanja. Većina zemalja Vijeća Europe prepoznala je njihovu ulogu te im dala na važnosti prihvaćanjem zajedničke teme *Dana europske baštine* 2016. godine - *Baština i zajednice*. Kolažna izložba *Lokalne zajednice kao čuvari baštine*, što je organizira Uprava za zaštitu kulturne baštine, prezentira te ujedno promiče primjere dobre prakse očuvanja nematerijalnih kulturnih dobara kao i izbor uspješnih i priznatih revitalizirajućih projekata nepokretnih kulturnih dobara koje podupiru lokalne zajednice.

OČUVANJE NEMATERIJALNE KULTURNE BAŠTINE

AUTORICA: dr. sc. Mirela Hrovatin, Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture

Mnoge lokalne zajednice u Hrvatskoj vrlo su aktivne u planiranju i provođenju mjera očuvanja tradicijske kulture pa tako i nematerijalne kulturne baštine. Velik pomak u podizanju svijesti o vrijednosti ove baštine i pokretanju novih projekata njezina očuvanja učinjen je upisivanjem nematerijalne kulturne baštine u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (oko 150 dobara) i na UNESCO-ove svjetske popise nematerijalne baštine (14 dobara). Izazov očuvanja tradicijskih običaja, obreda, umijeća, znanja, plesova, pjesama i drugih vrijednosti ponajprije leži u usklađivanju s brojnim potrebama suvremenog načina života, stoga se nematerijalna baština treba pažljivo uklapati u nove okolnosti kako bi se istovremeno zadržale njezine brojne povijesne i društvene vrijednosti. Izložba pokazuje različite mogućnosti očuvanja nematerijalne baštine danas, ponajprije aktivnostima brojnih udruga, društava i pojedinaca. Također se bilježe pomaci u suradnji lokalne zajednice s javnim ustanovama i institucijama poput muzeja i učilišta, a uz potporu lokalnih vlasti (općina, gradova, županija) i državnih tijela (ministarstava).

PILOT-PROJEKT LOKALNOG RAZVOJA (PPLR) „Otok Cres“

AUTORI: dr. sc. Tatjana Lolić, Konzervatorski odjel u Zagrebu, dr. sc. Ugo Toić,
Tanja Kremenić, Otočna razvojna agencija

Predstavljanjem *Pilot-projekta lokalnog razvoja otoka Cresa* kao primjera dobre prakse na našem području, a i šire, želi se naglasiti važnost lokalne zajednice u njegovoj provedbi jer se projekt temeljio na teritorijalnom i lokalnom pristupu koji promovira demokratsku kulturu, specifičan model razvoja oslonjen na društvenu i gospodarsku vrijednost baštine, stavljajući u centar ljude, njihovu dobrobit i bolju kvalitetu života. Projekt je dio međunarodnog programa od 2003. do 2015. godine, koji su zajednički provodili Vijeće Europe i zemlje JI Europe. Tijekom njegove provedbe nastojalo se pridonijeti jačanju demokracije te promoviranju učinkovitijeg i transparentnijeg upravljanja teritorijem i njegovim razvojem.

Grad Cres

PUSTINJA BLACA - KULTURNI KRAJOLIK

AUTORI: dr. sc. Radoslav Bužančić, dr. sc. Vanja Kovačić,
Konzervatorski odjel u Splitu, Jasna Damjanović, Centar za kulturu Brač

Pustinjaci su u 16. st. naselili prirodne pećine kanjona Blaca, suhog korita bujice, koje vodi do mora na južnoj strani otoka Brača. Pustinja Blaca u 19. st. dobila je svoj današnji izgled ostvarivši spoj udobnosti srednjoeuropskog građanskog stanovanja i tradicionalnih životnih navika ruralnih sredina Poljica i Brača.

Blaca nisu samo iznimno vrijedno kulturno dobro, ona su apsolutna točka u prostoru, središte cjelovitog i zaokruženog ekosustava kojem pripadaju obrađena samostanska polja i imanja te pastirski zaselci s pašnjacima razasutima podno Vidove gore. Samostan, njegova gospodarska imanja, vinogradi, maslinici i pašnjaci u prirodnom

Pustinja Blaca

krajoliku nenaseljene, južne strane otoka kao eksperimentalni projekt uređenja kultiviranog krajolika ujedno predstavljaju jedinstvenu priliku za proučavanje i čuvanje tradicionalne ekološke ravnoteže u prostoru između kultiviranog i divljeg izvornog otočnog pejzaža.

U posljednja četiri desetljeća provedeni su opsežni konzervatorsko-restauratorski radovi na muzejskom kompleksu, dok se od 2007. provode aktivnosti integralne zaštite u sklopu šire definiranog programa Ekomuzeja. Od devedesetih godina županijska muzejska ustanova Centar za kulturu Brač skrbi o Blacima u suradnji s Konzervatorskim odjelom u Splitu. Angažman zajednice, od lokalne vlasti do stanovništva otoka Brača, pridonio je uspješnom očuvanju i interdisciplinarnom predstavljanju Pustinja Blaca kao važnog i prepoznatljivog mjesta na otoku, koje se može smatrati nositeljem identiteta prostora.

Ekomuzeju Pustinja Blaca dodijeljeno je priznanje Vijeća Europe za krajolik za 2015. g. Istaknuto je posebno pozitivno iskustvo u poboljšanju krajolika koji okružuje povijesni spomenik, a projekt je doprinos održivosti i jačanju pripadnosti lokalne zajednice tom mjestu.

PROSTOR BASTIONSKE TRASE OSJEČKE TVRĐE

AUTORI: Željko Andrašić, dipl. ing. arh., Agencija za obnovu osječke Tvrđe, Ivana Sudić, dipl. ing. arh., Konzervatorski odjel u Osijeku, Zlatko Uzelac, prof. pov. umj., Institut za povijest umjetnosti, Damir Vrban, dipl. ing. arh., Grad Osijek, Bruno Andrašić, dipl. ing. arh., Ured ovlaštenog arhitekta Bruno Andrašić

Središnja povijesna jezgra grada Osijeka, Tvrđa, reprezentativan je primjer tipološki specifične urbane forme baroknog grada tvrđave 18. stoljeća, nastalog radikalnom baroknom transformacijom naslijeđenog starijeg povijesnog grada.

Rušenje najvećeg dijela osječkih fortifikacija provedeno je od 1923. do 1926. g., nakon tadašnjeg stvaranja nove države i u ime „modernizacije“ grada. Od tada pa sve do danas, gotovo cijelo jedno stoljeće, Tvrđa, središnja urbana jezgra grada Osijeka, stoji kao osakaćen torzo usred neuređenih ledina koje su nastale izravnavanjem zemljišta na mjestu srušenih dijelova nekadašnje bastionske trase. Da bi povijesna cjelina Tvrđe zauzela svoje mjesto u povijesti gradogradnje koje joj pripada, nužno ju je iznova valorizirati i ambijentalno obnoviti, u mjeri u kojoj je to moguće i u kojoj ima smisla, cjelinu i osobito pojedine najvrjednije dijelove njezine nekadašnje bastionske trase, te vratiti one osnovne prostorne odnose i ambijentalne vrijednosti koje su je činile osobitom i koje će iznova obogatiti gradski prostor novim i izuzetnim obnovljenim vrijednostima.

„Pomirenje“ grada Osijeka sa svojom središnjom povijesnom jezgrom moguće je samo uz punu rehabilitaciju njezinih ukupnih prostornih vrijednosti u kojima i nekadašnja bastionska trasa ima svoje iznimno važno mjesto.

Revitalizacija i rekonstrukcija prostora bastionske trase osječke Tvrđe omogućit će suvremeni život lokalne zajednice u staroj povijesnoj jezgri vraćanjem vizualnog identiteta grada tvrđave, uz povećanje atraktivnosti lokacije pridodavanjem sadržaja koji nedostaju.

Osječka Tvrđa

UNESCO-OVA RADIONICA O NEMATERIJALNOJ BAŠTINI

(20. 9. - 24. 9. 2016.)

Utorak, 20. 9. 2016., od 14:00 do 15:30 sati

Multimedijaska dvorana, Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

ORGANIZATORI: UNESCO-ov Centar za nematerijalnu kulturnu baštinu Jugoistočne Europe (Sofia, Bugarska), Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, Muzej Mimara

U sklopu ovogodišnjih *Dana europske baštine* održat će se i radionica, tj. okrugli stol, u organizaciji UNESCO-ova Centra za nematerijalnu kulturnu baštinu JI Europe i Ministarstva kulture Republike Hrvatske, u okviru koje će stručnjaci iz različitih institucija raspravljati o provedbi UNESCO-ove *Konvencije za nematerijalnu kulturnu baštinu* te problemima i dobrim praksama očuvanja nematerijalne baštine u Hrvatskoj.

U sklopu radionice u petak, 23. 9. 2016., predviđen je i posjet Lepoglavi s prigodnim programom, mjestu s uspješnim provođenjem niza dugogodišnjih projekata na očuvanju lepoglavske čipke kao nematerijalnog dobra upisanog na UNESCO-ov *Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva*.

Foto: Gordana Jerabek

ČILIPi // Uvodna radionica za djecu PRO DVA ZA DVA

Srijeda, 5. 10. 2016., u 18:00 sati, Zavičajni muzej Konavala, Beroje 49, Čilipi

VODITELJICA: Kate Miljanović; ORGANIZATOR: Muzeji i galerije Konavala

Program edukacije umijeća izrade konavoskog veza platforma je očuvanja baštine stvaranjem kvalitetnih vezilja i educirajući zajednicu, osobito djecu, kako bi valorizirali i čuvali vezenu građu svojih predaka u svojim domaćinstvima.

Promidžba monografije PRO DVA ZA DVA, početnice konavoskog veza, autorice Antonije Rusković Radonić Otvorenje izložbe radova vezilja s radionice *Konavoski vez 2012. – 2016.*

Srijeda, 7. 10. 2016., u 19:00 sati, Zavičajni muzej Konavala, Beroje 49, Čilipi

ORGANIZATOR: Muzeji i galerije Konavala

Monografija *Pro dva za dva* autorice Antonije Rusković Radonić, zaljubljenice u konavosku baštinu, donosi nove spoznaje o konavoskom vezu koji su izrađivale djevojke do udaje kao dio ruha te su pripremale više njegovih varijanti za sve životne situacije. Djevojke su uzgajale i svilce da bi proizvele konac za vez, same su ga bojile i njime izvezale svoje ruho. Tradicijsko umijeće izrade konavoskog veza od iznimnog je značenja za lokalnu zajednicu jer predstavlja nedjeljivu pripadnost području. Tijekom povijesti vez se razvio kao osobna karta Konavala te je zaštićen kao nematerijalno kulturno dobro.

GORNJA RIJEKA // Presentacija zaštitnih radova CRKVA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Četvrtak, 6. 10. 2016., u 10:00 sati, Trg Sidonije Rubido-Erdödy, Gornja Rijeka

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Bjelovaru, Općina Gornja Rijeka, Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije

Crkva Uznesenja Marijina u Gornjoj Rijeci pravilno je orijentirana jednobrodna kamena građevina zaključena kvadratičnim svetištem u širini broda. Masivni zvonik, tzv. obrambeni toranj, pokriven heksagonalnom lukovicom, izmaknut je iz osi pročelja prema jugu te se njegovo južno pročelje gotovo spaja s južnim pročeljem broda. Između najnižeg i centralnog prozora južnog pročelja zvonika nalazi se kameni reljef s dva grba obitelji Erdödy-Zichy. Župna crkva u Gornjoj Rijeci primjer je višeslojne gradnje koja zadržava tradiciju rješavanja graditeljskih problema od svoje najstarije faze, također jednobrodne građevine, s početka 14. stoljeća, preko gradnje zvonika-kule početkom 16. stoljeća do procesa barokizacije završenog prije 1704. godine, kada kanonske vizitacije bilježe dvobrodnu svođenu građevinu s trima centralnima stupovima. Konačno oblikovanje crkve završeno je 1892. godine, kada se ruše svodovi i centralni stupovi, čime se dvobrodna crkva iznova pretvara u jednobrodnu, a svetište se izmiče iz osi nekadašnjeg južnog broda u os novooblikovanog jedinstvenog broda. Konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima potvrđeno je kako je i najstarija faza crkve u Gornjoj Rijeci pripadala tipu dvoranskih crkava, odnosno da je imala istu širinu svetišta i lađe, što je također poštovano kasnijim intervencijama. Obrambeni zvonik, sagrađen početkom 16. stoljeća uz

zapadno pročelje, definirajući je volumen kojem se kasnije graditeljske intervencije prilagođavaju, čime se zapravo stvaraju preduvjeti proširenja broda prema sjeveru. Sve navedeno crkvu izdvaja kao specifičan primjer u korpusu srednjovjekovnih sakralnih građevina križevačkog područja te će biti prezentirani rezultati višegodišnjih radova na obnovi ove građevine.

Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Gornjoj Rijeci (foto: Milan Pezelj, 2016.)

GROBNIK // Natječaj i radionice DAROVANI te izložba PRIZIV NA TRI, ŠEST I DEVET

Petak, 30. 9. 2016., Kaštel Grobnik, Grobnik

ORGANIZATOR: Katedra čakavskog sabora Grobnišćine

Međunarodna izložba pod nazivom *Priziv na tri, šest i devet* u sklopu otvorenja 24. tromjesečne manifestacije *Grobnička jesen bit* će popraćena predstavljanjem videokataloga koji prezentira više od dvadeset pojedinačnih izložbi ujedinenih u jednoj izložbi.

U natječaju *Darovani* za najbolje učeničke literarne i likovne radove sudjeluju učenici više od deset osnovnih škola Primorsko-goranske županije s ciljem poticanja mladih na kulturno stvaralaštvo. Na otvorenju manifestacije *Grobnička jesen bit* će proglašenje najboljih učeničkih uradaka u 2015. i 2016. godini. Do studenog u Kaštelu Grobnik održat će se i druge aktivnosti, primjerice svakodnevna cjelodnevna nastava osnovnih škola Primorsko-goranske županije u svrhu očuvanja grobničke čakavštine.

Dodatne informacije na mail: vlasta.juretic@grobnik-katedra.hr

GRUDA // Presentacija proizvodnje svile OD JAJAŠCA DO KONCA

Petak, 30. 9. 2016., u 18:00 sati, Ogranak Matice hrvatske u Konavlima, Gruda 87, Gruda

ORGANIZATOR: Ogranak Matice hrvatske u Konavlima

Konavoski vez, neodvojiv dio konavoske ženske nošnje, oduvijek se razumijevao kao dekoracija s običajnom upotrebom. Novim prinosima dohvaćena je njegova primarna nematerijalna vrijednost kako u pogledu izrade tako i u prezentaciji informacije koja je

u njemu zapisana o ženi koja ga nosi. Zbog velike vezilačke aktivnosti u Konavlima potaknut je program edukacije o konavoskom vezu, njegovim specifičnostima i prepoznavanju komunikacijskog vizualnog elementa. Namjera je educirati i vezilje i širu zajednicu o njegovoj vrijednosti te tako spriječiti njegovo nestajanje.

Predavanje o životu i radu Jelke Miš u Konavlima SLAVIMO ROĐENDAN JELKE MIŠ

Nedjelja, 2. 10. 2016., u 19:00 sati, Ogranak Matice hrvatske u Konavlima, Gruda 87, Gruda

ORGANIZATOR: Ogranak Matice hrvatske u Konavlima

U sklopu edukacije učitelja, voditelja školskih radionica umijeća izrade konavoskog veza bit će organizirano predavanje o životu i radu Jelke Miš (1875. – 1956.) u Konavlima, njezinu predanom istraživanju narodnih vezova i prikupljanju zbirki vezova te prenošenju znanja organiziranjem radionica i škole za vezenje. Skupljenim etnografskim zapisima i zbirkama Jelka Miš spasila je od zaborava i nestajanja vrijednu baštinu budućim generacijama u zalog.

IMOTSKI // Izložba DRVOREZBARSKA RADIONICA RAKO

Otvorenje u četvrtak, 13. 10. 2016., u 19:00 sati, Pučko otvoreno učilište, dvorana, Ante Starčevića 7, Imotski

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Imotskom

Tijekom 19. i početkom 20. stoljeća Imotski doživljava opći društveni razvoj te postaje jedno od najrazvijenijih urbanih središta u dalmatinskoj unutrašnjosti na koje se vezuje i dio susjedne Hercegovine. U to vrijeme u gradu djeluje i radionica oltara obitelji Rako, što dodatno govori o mogućnostima, ali i potrebama grada i njegove šire okolice. Braća Stipe i Miće Rako te Stipin

sin Ivan u svojoj drvorezbarskoj radionici rade oltare (ali i velik broj ostalih proizvoda od drva za crkve Imotske i Vrgorske krajine) od sredine 19. do prvih godina 20. stoljeća. Drveni „Rakini oltari“, kako se najčešće zovu, zapravo su različite imitacije raznobojnih kamenih, većinom baroknih, oltara dalmatinskih crkava. Pojedine župe Imotske i Vrgorske krajine te susjedne Hercegovine (Bekija) naručivale su ih zbog nemogućnosti nabave znatno skupljih kamenih oltara. U proteklih nekoliko godina Konzervatorski odjel u Imotskom evidentirao je velik broj sačuvanih oltara (ali i drugih proizvoda te radionice), od kojih su neki bili potpuno nepoznati.

Izložba je prvi korak u sustavnom radu na istraživanju, a posebno obnovi ovog dijela pokretne kulturne baštine. Tim više jer se malo koji grad u Dalmaciji može pohvaliti činjenicom da je nekada imao svoju radionicu oltara.

KAMPOR (OTOK RAB) // Presentacija KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKA ISTRAŽIVANJA I RADOVI NA POLIPTIHU SV. BERNARDINA

Nedjelja, 25. 9. 2016., nakon mise u 10:00 sati, samostan sv. Eufemije - crkva sv. Bernardina, Kampor

AUTORI: Ana Rušin Bulić i Ivan Braut

ORGANIZATOR: Hrvatski restauratorski zavod – Restauratorski odjel Rijeka

Poliptih sv. Bernardina iz crkve sv. Bernardina u samostanu sv. Eufemije u Kamporu rad je braće Antonija i Bartolomea Vivarinija iz 1458. godine. Braća Vivarini slikari su iz venecijanske slikarske obitelji koji krajem 15. i početkom 16. stoljeća produkcijom i ugledom konkuriraju slavnoj Bellinijevoj radionici. Poliptih se sastoji od deset slika svetaca uokvirenih drvenim izrezbarenim i pozlaćenim ukrasnim okvirom. U riječkom odjelu Hrvatskog restauratorskog zavoda nalazi se od kraja 2012. godine, kada su na njemu započeta konzervatorsko-restauratorska istraživanja, a potom i konzervatorsko-restauratorski radovi. Prezentirat će se rezultati konzervatorsko-restauratorskih istraživanja i tijekom konzervatorsko-restauratorskih radova na poliptihu sv. Bernardina te predstaviti posudba i transport te vrijedne umjetnine na izložbu u talijanskom Coneglianu.

KOPRIVNIČKI IVANEC // Radionica IZVORNA NARODNA NOŠNJA I VEZ KOPRIVNIČKOG IVANCA

Nedjelja, 2. 10. 2016., u 16:00 sati, Osnovna škola Koprivnički Ivanec, Koprivnička ulica 27

ORGANIZATOR: Društvo izvornog folklora Koprivnički Ivanec

Na radionici će vezilje Društva izvornog folklora Koprivnički Ivanec upoznati sve zainteresirane s izvornim nošnjama Koprivničkog Ivanca. Objasnit će od kojih se dijelova nošnja sastoji i kako se pojedini dijelovi nazivaju. Također će se govoriti o tradicijskim vezovima koji se nalaze na nošnji. Umijeće izrade tih vezova upisano je u *Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske* kao nematerijalno kulturno dobro. Prikazat će se način odijevanja nošnje te pojasniti najbolji način čišćenja, pranja i održavanja nošnje kao i njezina pravilnog pohranjivanja i čuvanja kako bi se što bolje sačuvala od propadanja.

KRAPJE // Okrugli stol KULTURNA BAŠTINA LONJSKOG POLJA – PRIJEDLOZI ZA REALIZACIJU

Petak, 16. 9. 2016., u 11:00 sati, Prijamni i edukativni centar Krapje, Krapje 16

ORGANIZATOR: Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Sisku, Grad Sisak, Općina Jasenovac, Županijski zavod za prostorno planiranje, projektanti, etnolozi, vlasnici etnozbirki

Tematski okvir: rasprava u cilju prijave na 2. dio otvorenog poziva Ministarstva kulture u 3. mjesecu 2017. godine.

1. etnozbirke – diskusija za prijedlog izrade postava i unificirane interpretacije privatnih etnozbirki na području parka kao dijela ponuda u sustavu posjećivanja JUPP Lonjsko polje
2. obnova vatrogasnog tornja u Kratečkom
3. pronalaženje rješenja za parkiranje autobusa i automobila za posjetitelje u naselju Čigoč te njegovo usklađivanje i povezivanje s budućom pješačkom stazom uz riječni rukavac koju bi trebalo vizualno otvoriti prema cesti

PROGRAM DANA EUROPSKE BAŠTINE U KRAPJU

SUBOTA, 17. 9. 2016.

- 08:00** polazak autobusa iz Zagreba, Trg Ivana Mažuranića 14 (ispred Etnografskog muzeja); prijave na mail: info@pp-lonjsko-polje.hr i danieuropskebastine@min-kulture.hr do 15. 9. 2016. povratak je u 17:00 sati
- 10:00** otvorenje izložbe Posoblje i pokušstvo u tradicionalnom posavskom domu autorice Slavice Moslavac, Krapje 1
- 10:30 – 11:00** aktivnosti lokalne zajednice u zaštiti kulturne baštine, Nikolina Srnčević, Udruga mladih Krapje, prezentacija i diskusija
- 11:00 – 12:30** Graditeljska baština Krapja - osnivanje Referentnog centra za drvenu kuću, mr.sc. Ksenija Petrić, Ministarstvo kulture, KO Zagreb
- 11:00** otvorenje izložbe fotografija Lonjsko polje 2016., priređivač: Hrvatski fotosavez
- 12:00** mimohod KUD-ova od crkve do pozornice (Krapje 1)
- 12:30** svečano otvorenje manifestacije *Dani europske baštine* i kulturno-umjetnički program, nastup udruga i KUD-ova (Krapje 1)
- ugostiteljska ponuda
- 14:00 – 15:00** združena vatrogasna vježba Plamen Lonjski 2016.
- 15:00** tamburaški koncert
- 15:00 – 16:30** stručno vodstvo: Izvorne pasmine u PP Lonjsko polje, Staza graničara, Krapje 18

Prateći program:

- 10:00 – 18:00** prezentacija štandova tradicijskih zanata, alata, suvenira i ekoproizvoda, Krapje 1 - 70
- 10:00 – 18:00** etnozbirka Palaić, Krapje 48
vožnja konjskom zapregom, rekreativno jahanje, streličarstvo
Oldtimer klub „LANZ BULLDOG“ Novska
izložba Aktivnosti udruge Kraplani, Krapje 1
izviđački kamp, Udruga mladih Krapje, logorska vatra, Krapje 102
Pozdrav iz Krapja razglednicom, štand TZ Općine Jasenovac, Krapje 1

- 14:30 – 18:00** vožnja brodom „Katarina 1“ po rijeci Savi prema voznom redu, pristan Krapje
- 14:30 – 18:00** vožnja čamcima na solarni pogon po rijeci Savi prema voznom redu, pristan Krapje
- 14:30** edukativni program za djecu Krapje – selo graditeljske baštine, Krapje 18
- 16:30** prvenstvena nogometna utakmica
- 20:00** Krapjanska noć, kuća br. 1, nastup KUD-a i tamburaški koncert, Udruga za zaštitu kulturne baštine Kraplani

NEDJELJA, 27. 9. 2016.

- 09:00 – 12:00** fotoradionica za mlade Krapje – raznolikost, Krapje 30, Hrvatski fotosavez
- 09:00 – 12:00** aktivnost mladih čuvara prirode Lonjskoga polja i Udruge mladih Krapje
- 10:00 – 11:00** atletska natjecanja mladeži – JAK Jasenovac
- 10:00 – 14:00** natjecanje ribičke mladeži – ŠRD „Jez“
- 11:30 – 13:30** vožnja kanuom, pristan na Strugu Plesmo
- 14:00 – 16:00** vožnja brodom „Katarina 1“ po rijeci Savi

LEPOGLAVA // 20. MEĐUNARODNI FESTIVAL ČIPKE, 22. – 25. rujna 2016., Lepoglava

ORGANIZATOR: Grad Lepoglava, Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture

Od 22. do 25. rujna 2016. godine u Lepoglavi će se održavati 20. međunarodni festival čipke, simbolično naslovljen *Nitima čipke povezani (Lace threads connect us)*. Lepoglavske su čipkarice povezale nitima prijateljstva, međusobnog poštovanja i tolerancije sve hrvatske, a onda i čipkarice iz dvadesetak zemalja Europe i svijeta. Festival se odvija pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović. Bogatim programskim sadržajima visoke kakvoće – izložbama, predavanjima i radionicama, koncertima i sajmovima rukotvorina – Festival je postao bitan čimbenik u kulturnoj i turističkoj ponudi regije, privlačeći raznoliku publiku različitih generacija, od najmlađeg uzrasta do treće životne dobi, koje povezuje interes za baštinjene vještine čipkarstva.

Zemlja partner na ovogodišnjem je festivalu Kraljevina Belgija. Osim čipaka iz svih hrvatskih čipkarskih središta, moći će se razgledati i čipke iz Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Estonije, Mađarske, Poljske, Slovačke i Slovenije. Etnografski muzej iz Zagreba priredio je izložbu *Etnografski muzej u Lepoglavi, Lepoglava u Etnografskom muzeju*. U okviru festivala posjetitelji će moći razgledati izložbe čipaka, sudjelovati u radionicama različitih čipkarskih tehnika, pletenja *logožara* i košarica, izrade papirnatog cvijeća i licitara te sudjelovati u programima koje su priredile škole i udruge s područja Grada Lepoglave.

PROGRAM:

ČETVRTAK, 22. 9. 2016.

- 19:00** terasa restorana „Ivančica“ – šator svečano otvorenje 20. Međunarodnog festivala čipke i podizanje festivalske zastave
- 20:00** razgledavanje izložaba
- 21:00 – 22:00** Atrij Pavlinskog samostana
čarobna igra lepoglavske čipke i svjetla

PETAK, 23. 9. 2016.

- 10:00 – 17:00** Dom kulture – čitaonica
Dani europske baštine 2016.: Baština i zajednice, predavanja i UNESCO-ove radionice
- 12:00** Sportsko-rekreacijski centar Lepoglava
milenijska fotografija Šime Strikomana: čipka „Sunce“
- 19:00 – 21:00** terasa restorana „Ivančica“
Hrvatsko narodno kazalište u Varaždinu – „Cabaret Singerica“
Jagode Kralj Novak

SUBOTA, 24. 9. 2016.

- Dan Kraljevine Belgije u Lepoglavi: Čipka i okusi Belgije
- 10:00 – 20:00** terasa restorana „Ivančica“ – 7. Sajam tradicijskog rukotvorstva i starih zanata
„Tak su delali naši stari!“ – KUD „Lepoglavski pušlek“
- 11:00** Dom kulture – čitaonica
Predavanje Nadine Pauwels: *Artofil, škola koja održava čipku na životu*

Čipkarice (foto B. Težak)

- 11:00 – 15:00** terasa restorana „Ivančica“
nastupi dječjih vrtića i dječje zabavne igre
- 16:00** terasa restorana „Ivančica“
otvaranje 7. Sajma tradicijskog rukotvorstva i starih zanata te kulturno-zabavni program
- 17:00 – 17:30** terasa restorana „Ivančica“
modno događanje: Suvremena belgijska moda – kolekcija dizajnerice Elise Kopec
- 19:00** crkva Blažene Djevice Marije
Olivier de Spiegeleir (Belgija): Recital za glasovir
- 20:00 – 22:00** Atrij Pavlinskog samostana
Čarobna igra lepoglavске čipke i svjetla
- 21:00 – 23:00** terasa restorana „Ivančica“ – šator
zabavni program
- NEDJELJA, 25. 9. 2016.**
- 8:00** crkva Blažene Djevice Marije
koncelebrirana sveta misa za čipkarice i sudionike 20. Međunarodnog festivala čipke
- 10:00 – 18:00** terasa restorana „Ivančica“ – 7. Sajam tradicijskog rukotvorstva i starih zanata
„Tak su delali naši stari!“ – KUD „Lepoglavski pušlek“
- 14:00** mimohod kroz Lepoglavu (od Osnovne škole Lepoglava)
- 14:30** terasa restorana „Ivančica“ – šator
Kulturni program „Lepoglavski kušlec“: Limena glazba Lepoglava, KUD „Lepoglavski pušlek“ Harmonikaški orkestar i mažoretkinje iz Železnika – Slovenija, udruga Zajednica Mađara Pisanica, KUD „Anka Ošpuh“ Ludbreg, Tamburaški orkestar „Biseri“ Kamenica
- 16:30** Svečana podjela diploma 13. generacije polaznica Škole lepoglavске čipke
- 17:00** Zatvaranje festivala

Više informacija na internetskim stranicama:

www.cipkarski-festival.com i www.lepoglava-info.hr

UNESCO-ova radionica - IMPLEMENTACIJA KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NEMATERIJALNE KULTURNE BAŠTINE - primjeri dobre prakse

Petak, 23. 9. 2016., od 10:00 do 17:00 sati, Turističko kulturno-informativni centar Lepoglava

ORGANIZATORI: UNESCO-ov Centar za nematerijalnu kulturnu baštinu Jugoistočne Europe (Sofia, Bugarska), Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, Grad Lepoglava

U sklopu UNESCO-ove radionice Implementacija *Konvencije za zaštitu nematerijalne kulturne baštine* organiziran je stručni posjet Lepoglavi, gdje će se održati radionica, tj. okrugli stol, unutar koje će eminentni stručnjaci raspravljati o provedbi UNESCO-ove *Konvencije* i uspješnom primjeru očuvanja lepoglavске čipke. Razmatrat će se mogućnosti i prepreke pri provođenju mjera očuvanja nematerijalne baštine kao posebnog aspekta kulture kojemu se treba pristupati kompleksno kako bi se osiguralo njezino prenošenje na buduće naraštaje.

PROGRAM:

- 10:00 – 10:45** Turističko kulturno-informativni centar Lepoglava
prijam gradonačelnika Marijana Škvarića
predavanja: Vesna Pascuttini Juraga, Matija Dronjić, Tihana Petrović Leš
- 11:00 – 12:00** UNESCO-ova radionica – izlaganja stranih stručnjaka
- 12:00 – 12:30** Sportsko-rekreacijski centar Lepoglava
milenijska fotografija Šime Strikomana: čipka Sunce
- 12:30 – 13:30** UNESCO-ova radionica – izlaganja stranih stručnjaka
- 14:30 – 16:00** stručno vodstvo kroz izložbe
- 16:00 – 17:00** radionice:

izrada lepoglavске čipke (Osnovna škola Ante Starčevića iz Lepoglave), dječja radionica (Vrtić Lepoglava), pletenje logožara i slamnatih košarica (Osnovna škola Izidora Poljaka iz Višnjice i Osnovna škola Ivana Rangera iz Kamenice) izrada licitara (obrtnik Gladović)

LOVRAN // Predavanje ZIDNE SLIKE U CRKVI SV. JURJA U LOVRANU – POVIJESNOUMJETNIČKO ZNAČENJE I RESTAURATORSKE INTERVENCIJE

Ponedjeljak, 19. 9. 2016., u 17:00 sati, župna crkva sv. Jurja, Lovran

AUTORI: Željko Bistrović, Kristina Krulić

ORGANIZATOR: Hrvatski restauratorski zavod, Konzervatorski odjel u Rijeci

U čitavom korpusu srednjovjekovnog zidnog slikarstva u Istri očuvani dio ciklusa zidnih slika u svetištu župne crkve sv. Jurja u Lovranu svojom umjetničkom kvalitetom i specifičnom ikonografijom zauzima jedno od značajnijih mjesta. Gotičke zidne slike nastale u drugoj polovici 15. stojeća uklapaju se u širi kulturni i umjetnički krug subalpskog prostora, a u njihovoj je izvedbi sudjelovalo nekoliko slikara lokalnih kastavskih radionica. Svetište je crkve po otkriću zidnih slika sredinom 20. st. doživjelo veće restauratorske intervencije izvedene u okvirima tadašnjih mogućnosti, dostupnih tehnologija i materijala. No nakon više od pola stoljeća stanje očuvanosti nije bilo primjereno značenju i kvaliteti lovranskih fresaka. Stoga se započelo s konzervatorsko-restauratorskim istraživanjima i radovima s ciljem obnove cjelokupnog zidnog oslika i svetišta. Interdisciplinarnim pristupom kod recentnih istraživanja i zahvata nastoje se valorizirati svi napori u integraciji zidnog oslika u cilju donošenja zajedničkog konzervatorskog stava o završnoj prezentaciji. Ovim će se izlaganjem prikazati umjetničko značenje lovranskih fresaka, protumačiti dosadašnji, dijelom „nevidljivi“, pažljivi i precizni, konzervatorsko-restauratorski radovi te planovi za njihov nastavak.

Crkva sv. Jurja, gotičke zidne slike, Lovran, foto: Katarina Gavrilica (HRZ)

RADIONICA O REINTEGRACIJI ZIDNIH SLIKA

Ponedjeljak, 19. 9. 2016., od 8:30 do 12:30 sati, Galerija Laurus, Trg slobode 14, Lovran

U suradnji Hrvatskog restauratorskog zavoda, Odsjeka za konzerviranje-restauriranje umjetnina Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, Universita degli Studi Suor Orsola Benincasa u Napulju i prof. Monice Martelli Castaldi, putem programa Erasmus+ 19. rujna 2016. u Lovranu započinje dvotjedna radionica o reintegraciji zidnih slika namijenjena studentima konzervacije-restauracije, konzervatorima i konzervatorima-restauratorima za zidne slike čiji će teoretski dio biti otvoren za sve zainteresirane (više informacija na www.h-r-z.hr).

LUDBREG // Predavanja, prezentacije i izložba konzervatorsko-restauratorskih radova

U Restauratorskom centru Hrvatskog restauratorskog zavoda u Ludbregu u tijeku su cjeloviti konzervatorsko-restauratorski radovi na propovjedaonici iz župne crkve Presvetog Trojstva u Ludbregu. Završetak restauriranja povratom i montažom u crkvi planira se u 2017. godini.

S obzirom da umjetnina pripada Ludbregu, u kojem djeluje Restauratorski centar HRZ-a, smješten u povijesnoj građevini dvorca Batthyany, također kulturnom dobru, te da je ona jedno od najvrjednijih zaštićenih pokretnih kulturnih dobara sa šireg područja Ludbrega, kao i zbog činjenice da će mogućnost povrata postojati samo uz dobru suradnju i koordinaciju s lokalnom zajednicom, posebice župom i Varaždinskom biskupijom na osmišljavanju njezine završne prezentacije u crkvi, Restauratorski centar HRZ-a u Ludbregu poziva sve zainteresirane na izložbu, prezentaciju i predavanje posvećene propovjedaonici iz 1750. i njezinom restauriranju.

Crkva Presvetog Trojstva, propovjedaonica prije radova 2010., Ludbreg, foto: Dana Buljan Cypryn (HRZ)

Predavanje KIPAR STJEPAN SEVERIN I LUDBREŠKA PROPOVJEDAONICA

Petak, 30. 9. 2016., u 18:00 sati,
HRZ - Restauratorski centar Ludbreg (dvorac Batthyany)

AUTOR PREDAVANJA: Venija Bobnjarić-Vučković
SURADNICI: Dana Buljan Cypryn, Stanko Kirić

Predavanjem će biti predstavljen opus kipara Stjepana Severina iz Križevaca, koji je djelovao od 20-ih do 60-ih godina 18. stoljeća na području od Ludbrega do Virovitice i Čazme. Njegov stil karakterizira bogata stvaralačka mašta sa širokim dijapazonom svetačkih likova, velike raznolikosti dekorativne ornamentike, prepoznatljiv tip modeliranih figura, a posebno vješto i maštovito izvedeni reljefi.

Jedno od najvrjednijih ostvarenja iz njegovog bogatog opusa predstavlja propovjedaonica ludbreške župne crkve Presvetog Trojstva koja datira iz 1750. godine i koja se trenutačno restaurira u Restauratorskom centru Hrvatskog restauratorskog zavoda u Ludbregu.

PREZENTACIJA KONZERVATORSKO-RESTAURATORSKIH RADOVA

Petak, 30. 9. 2016., u 18:30 sati,
HRZ - Restauratorski centar Ludbreg (dvorac Batthyany)

PREZENTACIJA: Dana Buljan Cypryn, Dijana Črepinko

Obilazak radionica u kojima se nalaze dijelovi propovjedaonice na kojima su u tijeku konzervatorsko-restauratorski radovi (balkon) i demonstracija nekih atraktivnih faza radova (polaganje zlatnih i srebrnih listića).

IZLOŽBA RESTAURIRANIH DIJELOVA PROPOVJEDAONICE

Petak, 30. 9. 2016., u 19:00 sati, HRZ - Restauratorski centar Ludbreg (dvorac Batthyany), izložbena dvorana u prizemlju

AUTORI: Venija Bobnjarić-Vučković, Dana Buljan Cypryn, Sandra Planko Kos

Na izložbi će biti predstavljeni restaurirani dijelovi propovjedaonice: skulptura, dekorativni elementi, pozadinske stijene, podnožja i baldahin te panoji s fotografijama koje ilustriraju tijek konzervatorsko-restauratorskih radova.

MARINA // PREZENTACIJA UTVRDE DRID I CRKVE GOSPE OD SNJIGA

Od ponedjeljka 26. 9. do srijede 28. 9. 2016., od 11:00 do 14:00 sati, Drid kod Marine

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Trogiru

Utvrda Drid nalazi se kod Marine na istoimenom brdu. Riječ je o kasnoantičkoj utvrdi koja je adaptirana i proširena u srednjem vijeku kada je postala središte ranosrednjovjekovne Dridske župe. Na njoj se nalazi crkva Gospe od Snjiga na kojoj Konzervatorski odjel Trogir od 2015. vodi konzervatorske radove. Utvrđeno je da crkva ima više građevinskih faza. Najstarija je iz 6. st., o čemu svjedoči ulomak kamene grede s ranokršćanskim motivom križa u kružnici. Najstarija crkva nalazila se u kontekstu kasnoantičke utvrde *Dridum*, a spominje se još u djelu *Cosmographia* anonimnog pisca iz Ravenne iz 5.-6. st. Utvrda je imala luku i kontrolirala je okolne kopnene putove i krška polja. Na brdu Drid sačuvani su zidovi kasnoantičkih i srednjovjekovnih bedema. Crkva Gospe od Snjiga ima lijep barokni oltar, a u njezine su zidove ugrađene ranokršćanske spolije. S brda se vidi cijeli okolni akvatorij i krška polja Gustirne i Vrsina.

Gospa od Snjiga na brdu Drid, Marina

OPATIJA // PREZENTACIJA OBNOVE PROČELJA HOTELA „BELLEVUE“

Srijeda, 28. 9. 2016., u 11:00 sati, Hotel „Bellevue“, Ulica maršala Tita 133, Opatija

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Rijeci

Izgradnja hotela „Bellevue“ u Opatiji započela je 1891. godine, da bi svoju punu formu historicistički oblikovane palače po uzoru na kasnu renesansu i rimski barok poprimio 1903. g. Osnovna koncepcija pročelja horizontalnog nizanja fasadnih otvora s kontinuiranim krovim vijencem obogaćena je plastičnošću arhitektonskih elemenata

Hotel „Bellevue”, Opatija

artikulacije i trima rizalitima, ostvarujući slikovitu igru vertikalnih i horizontalnih naglasaka. Četvrti kat nadograđen je 30-ih god. 20. st. nizom dubokih loža i ugaonim poligonalnim tornjem koji poništava dotadašnju osnu simetriju. Umjesto prijašnjeg plitkog krova izvodi se segment krova uz toranj i segment balustrade atike, dok je veći dio krova ostao nedovršen. Krajem 80-ih godina nedovršena krovna etaža dobiva novu nadogradnju koja pokušava povratiti prvotnu simetriju stvarajući centralni naglasak timpanona središnjeg rizalita. S objiju strana timpanona uvlačenjem krovnihi kućica formirane su terase s niskom balustradom ograde. Na ovaj način pridodan je još jedan stilski izričaj već narušenom skladu obalnog pročelja.

S obzirom na slojevitost građevnih faza i koloristički manirizam zatečen na pročeljima, obnovi se pristupilo metodama istraživanja povijesnih slojeva gradnje hotela. Izvršena su sustavna konzervatorsko-restauratorska istraživanja na temelju kojih je restauratorskim metodama provedena cjelovita obnova pročelja.

OTOČAC // Radionica IZRADA LIČKE TORBE

Petak, 7. 10., i subota, 8. 10. 2016., Centar za tradicijske obrte Otočac, Bana Josipa Jelačića 16, Otočac

ORGANIZATOR: Centar za tradicijske obrte Otočac

U Centru za tradicijske obrte Otočac održat će se radionice izrade ličke torbe tijekom listopada, ovisno o broju prijavljenih polaznika. Kako bi sačuvale baštinu svog kraja, članice udruge tijekom cijele godine održavaju radionice na kojima prenose umijeće izrade tradicijskih predmeta i tako čuvaju tradicijsku baštinu Like od zaborava.

Dodatne informacije i prijave putem e-pošte:
gacanka1@gmail.com

PAG // Radionice i predavanja UMIJEĆE IZRADA PAŠKE ČIPKE

Srijeda, 21. 9., četvrtak, 22. 9., i petak, 23. 9. 2016., u 17:00 sati, Samostan sv. Margarite, Pag

ORGANIZATOR: Samostan sv. Margarite, Konzervatorski odjel u Zadru

Redovnice Samostana sv. Margarite u Pagu održat će u prostorima Samostana radionice umijeća izrade tradicionalne paške čipke koja je kao kulturno dobro upisana na UNESCO-ovu *Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva*. Redovnice koje tijekom godine izrađuju čipku pomoći će svojim znanjem sudionicama radionice u njihovim prvim koracima izrade čipke. Ideja je projekta upoznavanje javnosti s paškom čipkom i prijenos osnova umijeća njezine izrade.

Tijekom trajanja radionica predviđena su i tri predavanja:

1. Paška čipka - ponos grada i otoka
2. Od paškog tega do paške čipke
3. Čipka dvaju otoka (jedan ženski koludrački red - dvije niti, dvije čipke, dva otoka).

Foto: Jasmin Faslagić

PERUŠIĆ // PREZENTACIJA IZVEDENIH RADOVA OBNOVE KAPELE SVETOG ROKA U PERUŠIĆU

Utorak, 20. 9. 2016., u 11:00 sati, Perušić, Kapela svetog Roka

ORGANIZATORI: Konzervatorski odjel u Gospiću, RKT župa Uzvišenja Presvetog Križa u Perušiću, Općina Perušić

Kapela svetog Roka smještena je u samom središtu Perušića. Riječ je o neogotičkoj sakralnoj građevini podignutoj 1905. godine za vrijeme podarhiđakona Franje Kovačića. Smještajem u središtu naselja uz glavnu prometnicu te svojim proporcijama i oblikovanjem važan je element urbanizma i identiteta središta Perušića, uz još nekolicinu građevina javne namjene, smještenih neposredno u njezinoj blizini (zgrada općine, zgrada pošte, zgrada seljačkog doma).

Opsežnija obnova crkve izvođena je 60-ih godina. Tada je crkva neadekvatno obnovljena te su degradirani određeni oblikovni elementi. Tijekom Domovinskog rata crkva je oštećena pogotkom projektila, što je generiralo prokišnjavanje krovništva, degradaciju krovne konstrukcije i pokriva te vlaženje zidova crkve.

Godine 2014. krenulo se s radovima integralne obnove kapele. U prvoj fazi pristupilo se izvođenju sustava drenaže i zemljanim radovima uređenja i niveliranja okoliša kapele. U drugoj fazi, koja je u tijeku, izvodi se obnova krovništva, tornja zvonika s kapom, vanjske fasade i interijera kapele uz postavljenje novog popločenja. Radovi bi trebali biti okončani do blagdana Svetog Roka 16. kolovoza 2016.

Cilj je prezentacije upoznati zainteresiranu javnost i lokalnu zajednicu s radovima obnove i rekonstrukcije ovog vrijednog kulturnog dobra u regionalnim okvirima, kroz prizmu zaštite kulturne baštine na području Ličko-senjske županije.

Kapela sv. Roka, tijekom radova, Perušić

POŽEGA // PREZENTACIJA ZAVJETNOG SPOMENIKA PRESVETOG TROJSTVA

Petak, 30. 9. 2016., u 11:00 sati, Trg Sv. Trojstva, Požega

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Požegi

Zavjetni spomenik Presvetog Trojstva, kolokvijalno *kužni pil*, podignut je na glavnom požeškom trgu 1749. godine na desetgodišnjicu posljednje epidemije kuge koja je pogodila Požegu i užu okolicu. Barokni spomenik izveden je u obliku krnjeg obeliska sa skulpturalnim prikazom grupe Svetog Trojstva na vrhu, kipovima četiriju svetaca na istaknutom vijencu postamenta, dekorativnim volutama na postamentu i bogatom reljefnom ornamentikom obeliska. Isklesan je od više komada kamena pješčenjaka, obojen i pozlaćen.

Nakon dugotrajnih sporenja i dilema oko koncepcije obnove dotrajalog i teško oštećenog kužnog pila 2005. godine Ministarstvo kulture prihvaća izradu replike i muzeološku prezentaciju konzerviranog originala. Hrvatskom restauratorskom zavodu iz Zagreba povjerava se provedba projekta, a završno klesanje replike izvodi Laboratorio Morsetto iz Vicenze u kamenu pješčenjaku pietra di Vicenza. Zbog statičke stabilnosti replika se postavlja na novom betonskom podnožju obloženom kamenim pločama u jesen 2005. godine. Nešto kasnije pil dobiva kovanu željeznu ogradu i svoj završni izgled.

Pažljivo demontiran, očišćen, konzerviran i zapakiran originalni spomenik u dijelovima je spremljen u zaštićen prostor do njegove muzeološke prezentacije.

Zavjetni spomenik Presvetog Trojstva, prije i poslije radova, Požega

PULA // Predavanja, mini izložba i dokumentarni film SPAŠAVANJE MOZAIKA U FRANJEVAČKOM SAMOSTANU U PULI

Petak, 30. 9. 2016., u 17:00 sati, Franjevački samostan, kapela sv. Ivana, Pula

AUTORI: Đuro Vuradin, gvardijan Franjevačkog samostana,

Nataša Nefat, Tatjana Bradara, Toni Šaina

ORGANIZATOR: Hrvatski restauratorski zavod, Konzervatorski odjel u Puli, Arheološki muzej Istre

Franjevački samostan u Puli iznimno je značajan arhitektonski sklop unutar kojeg je u kapeli sv. Ivana 1963. otkriven rimski podni mozaik koji sadrži osim geometrijskih uzoraka prikaze hipokampa i kantarosa sa svastikom koje pojedini autori smatraju jednim od najranijih prikaza ranokršćanskih simbola u Puli. Zbog značajnosti samog nalaza mozaik je konzerviran i prezentiran *in situ*. Godine 2009. Hrvatski restauratorski zavod, u suradnji s Arheološkim muzejom Istre, započeo je istraživanje s ciljem da se utvrde razlozi propadanja mozaika. Nakon istraživanja donesen je zaključak da je demontaža mozaika neophodna jer uzrok propadanja mozaika leži u podnici kontaminiranoj štetnim solima koja se zbog naglih promjena temperature i vlage postupno mrvi i osipa.

Arheološki muzej Istre proveo je arheološka istraživanja kapele prilikom kojih su pronađene antičke i novovjekovne supstrukcije, grobovi i sitan arheološki materijal. Radovi na mozaiku uslijedili su nakon zaštite otkrivenih nalaza. Mozaik je demontiran u 37

Franjevački samostan, Pula, mozaik prije i poslije radova, foto: T. Šaina (HRZ)

manjih fragmenata. Nakon što je izvorna podnica konzervirana, nad njom je postavljena nova lagana podloga koja je omogućivala ventiliranje izvorne podnice. Zahvati čišćenja i konzervacije fragmenata prethodili su spajanju i lijepljenju mozaika na novu podlogu. Ovim zahvatima spriječilo se daljnje propadanje mozaika i dobile su se nove spoznaje o povijesti Franjevačkog samostana.

RIJEKA // Izložba KONZERVATORSKI SVJETLOPISI - NAŠIH PRVIH STOTINU I ŠEZDESET GODINA ZAJEDNO...

(21. 9. – 29. 9. 2016.)

Otvorenje u srijedu, 21. 9. 2016., u 13:00 sati, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Muzejski trg 1, Rijeka

AUTORICA: mr. sc. Sanja Grković

ORGANIZATOR: Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja

Izložbu *Konzervatorski svjetlopisi – naših prvih 160 godina zajedno* autorice mr. sc. Sanje Grković koja je 2014. godine predstavljena zagrebačkoj publici ove godine prikazujemo i riječkoj javnosti. Izložba je rezultat sustavnog proučavanja analogne fotodokumentacije Uprave za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, odnosno sveukupnog analognog fotografskog fonda naše nacionalne konzervatorske službe, tj. fototeka konzervatorskih odjela u Dubrovniku, Osijeku, Požegi, Rijeci, Slavonskom Brodu, Splitu, Šibeniku, Vukovaru, Zadru i Zagrebu. Navedeni konzervatorski fotofondovi ujediniju više od 500.000 konzervatorskih fotografija, nastalih u vremenskom rasponu od 60-ih godina 19. stoljeća pa sve do konca 20. stoljeća, kada digitalna fotografija uspijeva gotovo posve potisnuti analognu.

Iz ovog za konzervatorsku struku polazišnog i nezaobilaznog fonda, k tomu i količinski impozantnog, publici će biti predstavljen izbor od stotinu i trideset fotografija koje pored dokumentarne i funkcionalne vrijednosti odlikuje i neosporna vizualna atraktivnost.

Pogled na Rijeku, V. Horvat, 1925. g. (MK, KO RI - F)

SENJ // Predavanje ZAŠTITA I OBNOVA KULTURNE BAŠTINE S RAZVOJNIM PERSPEKTIVAMA na primjeru KAŠTELA OŽEGOVIĆIANUM

Petak, 7. 10. 2016., u 18:00 sati, Dom kulture, Senj

AUTORI: Darko Nekić, Hrvoje Giaconi, Suzana Purišić

ORGANIZATORI: Hrvatski restauratorski zavod, Grad Senj i Konzervatorski odjel u Gospiću

Predavanjima gradonačelnika Darka Nekića, konzervatora Hrvoja Giaconija i konzeratorice arhitektice Suzane Purišić bit će predstavljen kontekst nastanka i povijesni razvoj kaštela Ožegovićianum, srednjovjekovne utvrđene feudalne nastambe iz 14. stoljeća. Prezentirat će se konzervatorske smjernice nastale u suradnji s Hrvatskim restauratorskim zavodom prigodom istraživanja kaštela kao i definiranja njegove buduće obnove i namjene.

Predavanja i razgovori problematizirat će konkretnu i opću temu zaštite i upotrebe baštine s osvrtom na predstojeću zaštitu industrijskog naslijeđa u Senju (tekstilna industrija „Neda“) te razne vrste zaštitnih radova (arheologija, nepokretno i pokretno kulturno blago) obavljene posljednjih desetljeća u tom gradu. Posebni će naglasci biti stavljeni na potrebu urbane konzervatorske „higijene“ i komunalnog „konzervatorskog“ reda, isticanjem novih programa obnove senjskog Kaštela poznatijeg kao konvikt „Ožegovićianum“, uz uklapanje Franjevačkog samostana i njegove uništene crkve, s razmatranjem mogućnosti za buduću upotrebu. Cilj je upravo tom baštinom potaknuti konurbacijsku povezanost društvenog značenja Senja i Otočca u prostoru spajanja preko Vratnika putem programa europskim fondovima potaknutih integracija baštine počevši od prostora iza Velebita s Jelačićevim kasarnama u centru Gacke doline.

Pogled na Kaštel Ožegovićianum, Senj
foto: GEO OMEGA

SISAK //

4. DANI INDUSTRIJSKE BAŠTINE GRADA SISKA

(16. 9. – 1. 10. 2016.)

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

PARTNERI: Konzervatorski odjel u Sisku, Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture; Turistička zajednica grada Siska; Fotogalerija „Siscia Obscura“ Sisak

POKROVITELJI: Ministarstvo kulture, Sisačko-moslavačka županija, Grad Sisak, Badel d.o.o., Kemokop d.o.o.

4. Dani industrijske baštine grada Siska

U Sisku će se od 16. rujna do 1. listopada 2016. održavati manifestacija pod nazivom *4. Dani industrijske baštine grada Siska*. Cilj je organizatora manifestacije, Gradskog muzeja Sisak s partnerima, prezentirati industrijsku baštinu putem izložaba, predavanja, obilazaka industrijskih lokaliteta te radionica. Program će i ove godine uključiti lokalnu zajednicu putem radionica i obilazaka industrijskih pogona, ali i predočiti međunarodna iskustva u očuvanju i prezentaciji industrijske baštine te time priskrbiti međunarodni karakter. Konzervatorski odjel u Sisku pripremit će izložbu *Tvornički dimnjaci - industrijske vertikale grada Siska*, kojom će predstaviti dimnjake koji su u prošlosti (i danas) obilježili vizure Siska. Oni su velik potencijal u promociji i vidljivosti grada. U sklopu manifestacije Gradski muzej Sisak predstaviti će izložbu *Nepoznata baština - predmeti iz Zbirke ambalaže Gradskog muzeja Sisak*, koja sadrži iznimno vrijedne primjerke ambalaže, primjere industrijskog dizajna 19. i 20. st. Fotografijama glazbenika u industrijskoj arhitekturi Siska Fotogalerija „Siscia Obscura“ priredit će pak izložbu *Fotograf i 4 glazbenika*. Ciklusom predavanja obuhvatit će se rad na zaštiti industrijske baštine grada Rijeke te europske perspektive u zaštiti industrijske povijesti. Kako bi se zajednica uključila u očuvanje ove vrijedne baštine, i ove su godine organizirani obilasci: *Ruta sisačkih pivovara* i *Ruta industrijske baštine*, koja će uključivati istočnu industrijsku zonu. Time se zajednica upoznaje s nepoznatim, neotkrivenim dijelovima grada. Tijekom trajanja manifestacije organizirat će se radionica *Dobra industrija III* čiji je cilj predstavljanje bogate industrijske baštine grada Siska na kreativan i zanimljiv način prilagođen mlađim dobnim skupinama.

Izložba TVORNIČKI DIMNJACI - INDUSTRIJSKE VERTIKALE GRADA SISKA

Okrugli stol **BUDUĆNOST INDUSTRIJSKE BAŠTINE GRADA SISKA I INFO CENTRA INDUSTRIJSKE BAŠTINE „HOLANDSKA KUĆA“**

(16. 9. – 7. 10. 2016.)

Otvorenje u petak, 16. 9. 2016., u 12:00 sati,
Holandska kuća, Rimska ul. 10, Sisak

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Sisku

AUTORI IZLOŽBE: Ida Pavlaković, Ivana Miletić Čakširam

AUTOR FOTOGRAFIJA: Damir Pahić

Razvoj grada Siska uvelike je povezan s razvojem industrije tijekom 19. st. i početkom 20. st. koja uvjetuje gradnju tvorničkih dimnjaka. Tvornički dimnjaci Ciglane Momčilović, Ciglane Galdovo, Pīlane Drach u Capragu, Gradske munjare, Tvornice alkoholnih pića Petra Teslića/Segestice, Tvornice tanina, Rafinerije nafte Shell/INA Rafinerija nafte Sisak i Pivovare u Sisku svojim karakterističnim izgledom djelovali su na vizuru grada Siska i njegove okolice te činili osebujan doprinos kolektivnoj memoriji građana Siska. U tijeku današnjeg uznapredovala procesa urbane transformacije u gradu Sisku potrebno je prepoznati njihovu vrijednost koja pripada najvišim standardima industrijske arhitekture u Hrvatskoj 19. i ranog 20. stoljeća. Nestanak i rušenje njihovih preostalih građevnih struktura značilo bi i gubitak dijela vlastitog identiteta, utkanog u razvoj grada. Uvrštavanjem tvorničkih dimnjaka u dio ostavštine očuvane kulturne baštine Republike Hrvatske te osmišljavanjem projekata s atraktivnim sadržajem uvelike bi se pridonijelo stvaranju novih urbanističkih vrijednosti grada Siska.

Obilazak RUTA SISAČKIH PIVOVARA

Subota, 17. 9. 2016., u 10:00 sati, organizirani obilazak industrijske baštine

Ruta počinje od Stare pivovare, Obala Ruđera Boškovića 2 (danas stambeno-poslovni objekt), a završava kod Nove pivovare (danas Klizalište Zibel), Gundulićeva bb.

II. SISAČKI FESTIVAL PIVA

- u 17:00 sati, Ulica Stjepana i Antuna Radića, Sisak

KONCERT GUSTAFA

- u 21:30 sati, Ulica Stjepana i Antuna Radića, Sisak

Predavanje RIJEČKA INDUSTRIJSKA GRAĐEVINSKA BAŠTINA

Utorak, 20. 9. 2016., u 19:00 sati, Gradski muzej Sisak, Kralja Tomislava 10, Sisak

PREDAVAČ: mr. sc. Daina Glavočić (Pro Torpedo, Rijeka)

Već polovicom 19. st., a posebice cestovnim i željezničkim povezivanjem s Bečom i Peštom, u Rijeci niče različita manufakturna, potom i industrijska, proizvodnja koja se odvija u namjenski i funkcionalno podizanim građevinama. Usporedno s napretkom proizvodnog procesa odvijaju se i novosti u načinu gradnje i konstrukcijskom materijalu. Budući da je krajem 19. st. Rijeka bila pod izravnom upravom Budimpešte, kao značajna i jedina luka mađarskog primorja (*Magyar tenger*), podiže se moderna luka sa svim potrebnim objektima (gatovi s opremom, skladišta kojima se pristupa s mora i kopna), no i drugim stranim kapitalom podiže se, za cijelu monarhiju, nekoliko važnih proizvodnih pogona (tvornica papira i torpeda, rafinerije šećera, riže i nafte te više manjih tvornica (konopa, pokućstva i parketa, čokolade, tjestenine...)).

Gradnju industrijskih objekata projektiraju mađarski (Pfaff, Zielinsky, Baranay, Rolberitz) i domaći (Zammattio, Pergoli, Kuret, Celligoi, Pagan) inženjeri nastojeći u tako velikim građevinama primijeniti dostignuća onovremenog graditeljstva.

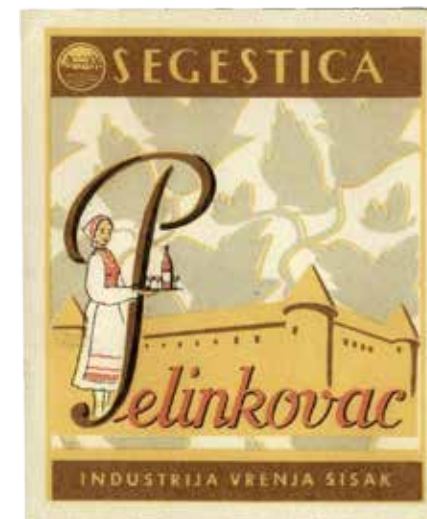
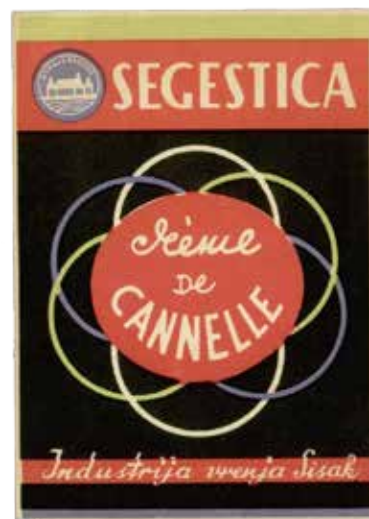
Izložba NEPOZNATA BAŠTINA – PREDMETI IZ ZBIRKE AMBALAŽE GRADSKOG MUZEJA SISAK

(22. 9. – 22. 10. 2016.)

Otvorenje u četvrtak, 22. 9. 2016., u 19:00 sati, Gradski muzej Sisak

AUTOR: mr. sc. Vlatko Čakširan

Izložba *Nepoznata baština – predmeti iz Zbirke ambalaže Gradskog muzeja Sisak* nastoji prezentirati bogatu industrijsku ostavštinu grada Siska te svakodnevni način života njegovih stanovnika kroz ambalažu. Zbirka ambalaže formirana je 2015. godine i u njoj se nalazi 236 predmeta. Većinom je čine staklene boce, od kojih je najstarija iz 1748. godine, te etikete za boce od 1930-ih do 1950-ih godina. Najinteresantnije boce i etikete pripadaju Tvornici alkohola Petra Teslića i Tvornici „Segestica“. Te su tvornice većinom proizvodile alkoholna pića koja su bila prepoznatljivi brendovi grada. One ujedno predstavljaju vrijedne primjere industrijskog dizajna i marketinške aktivnosti navedenih tvornica. To je prvi put da se na jednom mjestu prezentira navedena građa s ciljem upoznavanja javnosti o takvoj vrsti baštine te poticanja na čuvanje sličnih predmeta koji su se proizvodili ili koristili u Sisku. Njome se nastoji ukazati na specifičan vid industrijske baštine grada koja je do danas nedovoljno istražena te dati poticaj za njezinu daljnju valorizaciju.

Fotoizložba FOTOGRAF I 4 GLAZBENIKA

(26. 9. - 26. 10. 2016.)

Otvorenje u ponedjeljak, 26. 9. 2016., u 19:00 sati, Fotogalerija „Siscia Obscura“, Ivana Kukuljevića Sakcinskog 2, Sisak

AUTOR: Tomislav Veić

Treću godinu zaredom povodom projekta *Industrijska baština Siska* Fotogalerija „Siscia obscura“ organizira izložbe vrsnih hrvatskih fotografa. Prvu su godinu bile izložene fotografije Sišćanina Miroslava Arbutine, izrađene u starim fotografskim procesima. Sljedeće su godine svoje fotografije izlagali Stanko Abadžić, Janko Belaj, Damir Matijević i Miroslav Arbutina. Ove godine željeli bismo osvježiti cijeli projekt novim sadržajem koji bi bio u potpunoj suprotnosti s okolinom u kojoj se fotografira. Zbog toga ovogodišnja izložba nosi naslov Fotograf i 4 glazbenika. Autor je fotograf „slobodnjak“ Tomislav Veić. Fotografiranje će se organizirati na 5-6 lokacija u Sisku.

Projekt će se realizirati uz pomoć Ministarstva kulture, Grada Siska, Sisačko-moslavačke županije i Gradskog muzeja Sisak kao nositelja projekta.

Predavanje EUROPSKE PERSPEKTIVE U ZAŠTITI INDUSTRIJSKE POVIJESTI I SLOVENSKA ISKUSTVA / EUROPEAN PERSPECTIVES ON SAFEGUARDING INDUSTRIAL PAST AND SLOVENIAN EXPERIENCES

Petak, 30. 9. 2016., u 19:00 sati, Gradski muzej Sisak, Kralja Tomislava 10, Sisak

PREDAVAČ: dr. sc. Sonja Ifko, Arhitektonski fakultet Ljubljana, Slovenija

Predavanje stavlja naglasak na europska iskustva u zaštiti i prezentaciji industrijske baštine kao jedne od temeljnih baštinskih vrijednosti utkanih u povijest tog dijela svijeta. Godinu 2015. Vijeće Europe proglasilo je *godinom industrijske i tehničke baštine*, čime je dodatno naglašena njezina važnost u kolektivnom europskom identitetu. Zaštita industrijske baštine u Europi imala je svoje uspone i padove i ovisila je o tom na kojem se prostoru odvijala. U ovom predavanju bit će predstavljeni neki europski i slovenski primjeri u kojima stručnjaci, zajedno s lokalnom zajednicom i zainteresiranim pojedincima, pronalaze rješenja zaštite industrijske baštine kao važnog dijela zajedničkog identiteta i novih prostora za ekonomski prosperitet te njezina uključivanja u buduću razvoj pojedinih sredina. Iskustva pojedinih europskih zemalja mogu pomoći i našoj zemlji na putu prema što kvalitetnijoj valorizaciji i prezentaciji takvog tipa baštine.

Obilazak RUTA INDUSTRIJSKE BAŠTINE GRADA SISKA - ISTOČNA INDUSTRIJSKA ZONA: BIVŠA KEMIJSKA INDUSTRIJA

Subota, 1. 10. 2016., u 10:00 sati

Organizirani obilazak industrijske baštine, ruta počinje ispred upravne zgrade Radonja/Herbos (danas tvrtka Kemokop).

RADIONICA DOBRA INDUSTRIJA III

(16. 9. - 1. 10. 2016.)

Gradski muzej Sisak, Tomislavova 10, Sisak

ORGANIZATOR: Gradski muzej Sisak

Radionica je namijenjena djeci predškolskog i školskog uzrasta kako bi se u njima razvila svijest o važnosti očuvanja industrijske baštine.

Sudjelovanje je potrebno prethodno najaviti Gradskom muzeju Sisak pozivom na broj telefona 044/811-811.

SLAVONSKI BROD // Izložba SREDNJOVJEKOVNA FORTIFIKACIJSKA ARHITEKTURA - strukturne odrednice (materijal: kamen i opeka)

(4. 10. – 20. 10. 2016.)

Otvorenje u utorak, 4. 10. 2016., u 19:00 sati, Muzej Brodskog Posavlja, Ul. Ante Starčevića 40, Slavonski Brod

AUTORI IZLOŽBE: Ratko Ivanušec, dipl. pov. umj. - konzervator, dr. sc. Zorislav Horvat, dipl. ing. arh.

Srednjovjekovni plemićki gradovi, utvrde, kašteli i drugi fortifikacijski sklopovi ugroženi su dio graditeljske baštine. Danas su to većinom ruševni ostatci arhitektonskih i fortifikacijskih cjelina. Svako razdoblje ima ne samo osobito oblikovanje, komponiranje, izvedbu detalja nego i osobit način slaganja kamena i opeke u zidovima.

Znanje i cehovske vještine majstora graditelja kamenoklesara, zidara, kovača, tesara, njihova sinergija na gradilištu utjecale su na razinu kvalitete. Načini i tehnike zidanja prilagođavaju se lokalnim uvjetima i nizu faktora koji su djelomično izmijenili pristup u izgradnji fortifikacijske arhitekture.

Utvrdica Bijela Stijena

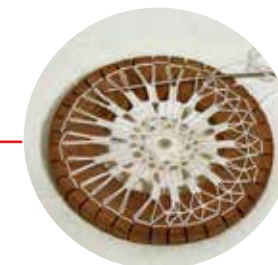
Utvrdica Račeša

Bedemgrad

Radionica izrade „SUNČANE ČIPKE-MOTIVA“

Srijeda, 5. 10. 2016., u 10:00 sati, Muzej Brodskog Posavlja, Ul. Ante Starčevića 40, Slavonski Brod

ORGANIZATOR: Muzej Brodskog Posavlja, Općina Sikirevci, Udruga „Sikirevački motivi“

Općina Sikirevci i Udruga „Sikirevački motivi“ njeguju umijeće ručne izrade „Sunčane čipke-motiva“, tradicijske vještine jedne od najznačajnijih sačuvanih u intaktnom obliku koja se koristi za ukrašavanje narodnog ruha na području brodskog Posavlja. Motivi su šivana čipka, izrađivana običnom šivaćom krpaćom iglom. Na drvenu ramu plete se mrežica kojoj se sve niti križaju u središtu, stvarajući tako oblik koji podsjeća na zrake sunca. Čipka je simbol identiteta lokalne zajednice - šokačkog stanovništva. Radionica će se održati u Muzeju Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu za djecu osnovnih škola.

SVETI MARTIN NA MURI // PREZENTACIJA IZVEDENIH RADOVA OBNOVE ŽUPNE CRKVE SV. MARTINA U SVETOM MARTINU NA MURI

Petak, 7. 10. 2016., u 11:00 sati, dvorište župne crkve sv. Martina, Sveti Martin na Muri

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Varaždinu u suradnji s RKT Župom sv. Martina biskupa iz Svetog Martina na Muri i Općinom Sveti Martin na Muri

Sv. Martin na Muri, stanje prije obnove, 2008. g. i stanje nakon obnove, 2015.g.

Župna crkva sv. Martina u Svetom Martinu na Muri predstavlja jedan od najznačajnijih očuvanih spomenika kasnosrednjovjekovne sakralne arhitekture na području Međimurske županije te se njezinoj obnovi i pravilnoj prezentaciji pristupilo s iznimnom pažnjom. Unatrag nekoliko godina na ovoj crkvi izvršeni su opsežni radovi, koji su uključivali konzervatorsko-restauratorska istraživanja, nivelaciju dvorišta oko crkve, zaštitna arheološka istraživanja, izvedbu drenažnog sustava, restauraciju vitraja, sanaciju sata u zvoniku, obnovu pročelja građevine te restauraciju vrijednih kamenih elemenata na pročeljima, poput gotičkih prozora i uglovnog kamenja. U tijeku su restauratorski radovi obnove kasnosrednjovjekovnih konzola i svodnih rebara u unutrašnjosti svetišta crkve. Uz značenje ove crkve i radove izvedene na njezinoj obnovi prezentirat će se i bogata arheološka baština Svetog Martina na Muri.

ŠČITARJEVO // Obilazak, radionice i igraonice - ARHEOLOŠKI PARK ANDAUTONIJA

Subota, 24. 9., i nedjelja, 25. 9. 2016., od 12:00 do 18:00 sati, besplatan ulaz u Arheološki park Andautonija

ORGANIZATOR: Arheološki muzej u Zagrebu

Na prostoru današnjeg sela Ščitarjeva, desetak kilometara jugoistočno od Zagreba, u razdoblju od 1. do 4. st. nalazio se rimski grad Andautonija. Od 1994. godine u dvorištu župnog ureda, u samom središtu Ščitarjeva, otvoren je Arheološki park u kojem se mogu razgledati sačuvani dijelovi rimskih zgrada i ulice. Arheološki park je otvoren od 1. svibnja do 1. studenog (subotom i nedjeljom od 12 do 18 sati, a sve ostale dane za najavljene grupe prema dogovoru). Povodom dana europske baštine svi posjetitelji Arheološkog parka mogu 24. i 25. rujna besplatno sudjelovati u radionicama i igraonicama (rimске igre, „mali arheolozi“ i dr.) te razgledati interaktivnu izložbu *Mirisi u rimskom gradu Andautoniji* u Interpretacijskom centru, neposredno uz arheološki lokalitet.

Do Ščitarjeva se najbrže stiže Radničkom cestom, preko Domovinskog mosta (na drugom semaforu lijevo), od centra Zagreba cca 15 min.

Dodatne informacije:

Arheološki muzej u Zagrebu,
Trg N. Š. Zrinskog 19, Zagreb,
www.amz.hr

ŠIBENIK // Otvorenje izložbe i predavanje FORTIFIKACIJE ŠIBENSKOG DISTRIKTA U OBRANI OD OSMANLIJA

Otvorenje izložbe: petak, 23. 9., u 11:00 sati, Tvrdava sv. Mihovila, Šibenik
Predavanje: petak, 23. 9., u 19:00 sati, Tvrdava Barone, Šibenik

PREDAVAČ: dr. sc. Ivo Glavaš

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Šibeniku; SUORGANIZATOR: Javna ustanova „Tvrdava kulture Šibenik“

Nakon pada Bosne 1463. godine osmanska vojska poduzima česte pljačkaške pohode na prostor mletačke Dalmacije. Dalmatinske komune Zadar, Šibenik, Trogir i Split štite svoje teritorije i stanovništvo, među ostalim, izgradnjom sustava utvrda, kaštela i kula uglavnom uz obalu. Povijesni izvori potvrđuju da su takve utvrde, primjerice na prostoru današnjih Kaštela, ispočetka građene i za zaštitu od napada vazala hrvatsko-ugarskog kralja. Šibenski teritorij štiti se zidovima i utverdama od Pirovca na sjeverozapadu do zida na poluotoku Oštrica i Primoštenu na jugu. Osim fortifikacija na samoj obali, za zaštitu distrikturnog stanovništva šibenska komuna i plemići grade kaštele i u dubini teritorija od kojih se u bojevima s Osmanlijama ističu kaštel Dazlina, Rakitnica, kula Parisotto i kaštel Vrpolje. Te su fortifikacije doživjele brojna razaranja tijekom Ciparskog (1570. – 1573.) i Kandijskog (1645. – 1669.) rata, a definitivno gube funkciju nakon Morejskog rata (1684. – 1699.), kad se prva crta bojišnice premješta daleko od granica šibenskog teritorija, nakon čega su izložene propadanju. Predavanje će osvjetliti period kraja 15. i početka 16. stoljeća, kad su obrambeni sustavi za zaštitu šibenskog teritorija građeni i dovest će ih se u kontekst gradnje i tipologije istovremenih utvrda na prostoru današnjih Kaštela i splitskih otoka. Primjeri su takve gradnje na šibenskom teritoriju i Čorićev toranj u

Čorićev toranj u Vodicama sagrađen u 16. stoljeću

Vodicama te kaštel Andreis u Jadrtovcu. Kako se u njima sklanjalo lokalno stanovništvo (kmetovi, distrikualci i Morlaci), a boravio je i plemić, uglavnom se radi o utvrdama koje su imale i objekte namijenjene stanovanju. Neke od njih, kao što su Pirovac i kaštel Andreis, pokazuju tlocrtnu pravilnost karakterističnu za sličnu gradnju na našoj obali.

Kula Parisotto i kaštel Vrpolje na karti šibenskog distrikta Martina Kolunića Rote iz 1570. godine

VARAŽDINSKE TOPLICE // DANI OTVORENIH VRATA ARHEOLOŠKOG PARKA AQUAE IASAE

Od četvrtka, 29. 9., do subote, 1. 10. 2016., od 10:00 do 18:00 sati,
Arheološki park Aquae Iasae, Varaždinske Toplice

ORGANIZATOR: Arheološki muzej u Zagrebu

Na području grada Varaždinskih Toplica, uz termalni izvor ljekovite vode, nalazilo se od 1. do 4. st. rimsko naselje Aquae Iasae. Prirodni izvor termalne ljekovite vode nalazi se u današnjem gradskom parku, a upravo oko tog izvora Rimljani su izgradili javni dio naselja — izrazito kulturno-lječilišnoga karaktera. Sustavnim arheološkim istraživanjima, koja na toj lokaciji od

3D rekonstrukcija izgleda svetišta u 2. st.

1953. godine provodi Antički odjel Arheološkog muzeja u Zagrebu, otkriven je kompleks rimske javne arhitekture, u raznim fazama izgradnje od 1. do 4. st. po. Kr, a brojni kameni spomenici svjedoče da se radilo o lječilišnom i kulturnom centru izrazito popularnom širom Rimskog Carstva.

Za vrijeme trajanja otvorenih vrata arheolozi i restauratori koji rade na lokalitetu predstaviti će dosadašnje radove kao i daljnje planove i projekte. Program će uključiti prezentacije, stručna vodstva, izložbu na otvorenom te radionice i igraonice za djecu.

Dodatne informacije:

Arheološki muzej u Zagrebu, Trg N. Š. Zrinskog 19, Zagreb, www.amz.hr

VELIKA GORICA // MANIFESTACIJA DANA EUROPSKE BAŠTINE MOBA

Tema je velikogoričke manifestacije u sklopu *Dana europske baštine* MOBA, narodni običaj uzajamnog pomaganja u većim i složenijim radovima. Namjera je organizatora predloženom temom prikazati i problematizirati odnos lokalne i stručne zajednice prema baštini, potaknuti lokalno stanovništvo da prepozna vrijednosti te da se aktivno uključi u revitalizaciju i očuvanje baštine.

ORGANIZATORI: Grad Velika Gorica, Upravni odjel za društvene djelatnosti; Ministarstvo kulture, Konzervatorski odjel u Zagrebu; Muzej Turopolja; Gradska knjižnica Velika Gorica; KUD „Nova zora“

POKROVITELJI: Zagrebačka županija; Turistička zajednica Zagrebačke županije; Turistička zajednica Grada Velike Gorice

Izložba MOBA - ULOGA ZAJEDNICE U OČUVANJU I OBNOVI BAŠTINE

(21. 9. – 14. 10. 2016.)

Otvorenje u srijedu, 21. 9. 2016., u 18:00 sati,

Muzej Turopolja, Trg kralja Tomislava 1, Velika Gorica

Kulturno-umjetničke udruge na području Grada Velike Gorice organizirale su se u svojevrsan primjer suvremene *mobe* te zajedničkim radom i djelovanjem očuvale više drvenih tradicijskih objekata i oblikovale etnografski i turistički zanimljiva mjesta u svojim zajednicama. U izložbenoj dvorani Muzeja Turopolja te u parku ispred Muzeja planirana je izložba na temu odnosa zajednice prema kulturnoj baštini na kojoj će se prezentirati naponi ovih entuzijasta da sačuvaju baštinu turopoljskog kraja. Izložba će fotografskim i tekstualnim materijalom prezentirati znanja o tradicijskoj gradnji i iskustva članova društva u ovoj zajedničkoj akciji obnove. Posebno je zanimljiv dio izložbe film o preseljenju jednog turopoljskog čardaka.

Predavanje MOBA - ULOGA ZAJEDNICE U OČUVANJU I OBNOVI BAŠTINE

Četvrtak, 22. 9. 2016., u 13:00 sati, Gradska knjižnica Velika Gorica

PREDAVAČ: dr. sc. Tihana Rubić, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski fakultet u Zagrebu

U suradnji s Odsjekom za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu predavači će pokazati primjere mobe iz vremena naših očeva i djedova kako bi potaknuli današnje mlađe naraštaje da neformalnim udruživanjem rade na očuvanju i obnovi baštine u širem značenju riječi. Predavanje će biti usmjereno prema učenicima velikogoričkih srednjih škola.

MALA KOMUNALNA AKCIJA MOBA

Petak, 23. 9. 2016., u 9:00 sati, kurija Alapić, Vukovina

Polazak autobusa iz Zagreba u 9:00 sati, Trg I. Mažuranića 14

(ispred Etnografskog muzeja), povratak u 15:00 sati

Prijave na mail: kultura@gorica.hr i danieuropekebastine@min-kulture.hr do 16. 9. 2016.

Kurija Alapić pripadnik je male i stoga posebno vrijedne skupine sačuvanih drvenih dvoraca u zapadnoj Hrvatskoj. Izgrađena je u drugoj polovici 18. stoljeća. Zbog kulturnopovijesnih i graditeljskih vrijednosti zaštićena je kao kulturno dobro rješenjem Ministarstva kulture. Budući da zbog lošeg građevinskog stanja kurija Alapić zahtijeva hitnu obnovu, zaključen je Sporazum s Gradom Velikom Goricom kojim je određeno da će se kurija obnoviti za provođenje kulturno-turističkih i obrazovnih programa pod vodstvom Muzeja Turopolja.

Mala komunalna akcija na raščišćavanju ovog zapuštenog kulturnog dobra poduzima se s ciljem upoznavanja lokalne i šire zajednice sa stanjem, ali i vrijednostima ovog kulturnog dobra te potrebitosti provođenja hitnih mjera za njegov spas. U akciju će se uključiti građanstvo, udruge, škole te lokalne i stručne institucije.

*Kurija Alapić, Vukovina
(foto: Mladen Mikulin)*

OTVORENI DAN KURIJE MODIĆ BEDEKOVIĆ

Subota, 24. 9. 2016., od 14:00 do 19:00 sati,

Kurija Modić Bedeković, Donja Lomnica

Polazak autobusa iz Zagreba u 14:00 sati, Trg I. Mažuranića 14

(ispred Etnografskog muzeja), stajanje kod Muzeja Turopolja u 14:35

Povratak u 19:00 sati, stajanje kod Muzeja Turopolja u 19:15 sati

Prijave na mail: tzvg@tzvg.hr do 22. 9. 2016.

Kurija Modić Bedeković zajedno s bogatim inventarom, pripadajućim gospodarskim zgradama te vegetacijom predstavlja rijetko očuvan primjer autohtonog baroknog graditeljstva. U Registar nepokretnih spomenika kulture upisana je davne 1969. godine. Impozantan drveni dvor izgrađen je na početku 19. stoljeća.

Zajedničkim naporima Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Grada Velike Gorice kurija je obnovljena od 2004. do 2013.

Ovaj program omogućuje i poziva na šetnju parkom i kurijom. Posjetiteljima će se omogućiti besplatno razgledavanje kurije Modić Bedeković uz stručno vodstvo zaposlenika Muzeja Turopolja, a članovi Kulturno-umjetničkog društva „Nova zora“ uprizorit će svakodnevnicu života i poslova u kuriji.

U 18:00 sati održat će se koncert ozbiljne glazbe na kojem će nastupiti profesionalni umjetnici koji žive i aktivno djeluju u lokalnoj zajednici. Koncertom će se dočarati zabavni i kulturni život kakav se odvijao u kuriji u 19. i početkom 20. stoljeća, u vrijeme kada su u njoj stanovali vlasnici.

*Kurija Modić
Bedeković,
Donja Lomnica*

Radionica

turna baština uživo od nositelja Liste Registra zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara. Majstori će donijeti stare alate i materijale i na zoran i slikovit način pokazati postupak rada.

Izradu „šimle“ od crnogorice iz kraja oko Plitvičkih jezera i način pokrivanja plošnom metodom pokazat će majstori obrta „Eko šindra“ iz Kuselja. Izradu šindre karakteristične za Gorski kotar i demonstraciju pokrivanja poput nabiranja pokazat će Anton i Borivoj Štimac iz Delnica. Izradu šindre od hrasta srebrenca koja je korištena u Turopolju, Moslavini i Posavini pokazat će Ivan Miković iz Kravarskog i Josip Božić iz Buševca (Velika Gorica).

Način pripreme slame te izradu pokrova na stambenim objektima, vinarijama, kletima i drugim gospodarskim objektima, uz obrazloženje s aspekta zdravlja, temperaturne izolacije, približit će nam Janez Golnar iz G. Sovjaka, Sv. Jurija ob Ščavnici (Maribor).

Proizvodnju vapna, od pripreme kamena vapnenca, zidanja peći, žarenja te razlaganja i načina izrade svih derivata koji su potrebni u graditeljstvu, industriji, poljodjelstvu, higijeni na gospodarstvu i sl., predstaviti će Tomislav i Matija Brkić iz Grduna (Ozalj).

RADIONICA TRADICIJSKIH ZNANJA: PROIZVODNJA ŠINDRE, IZRADA POKROVA OD SLAME, TEHNOLOGIJA IZRADA ŽIVOG VAPNA

Ponedjeljak, 17. 10. 2016., od 10:00 do 15:00 sati,
Stari grad Lukavec, Lukavec
Polazak autobusa iz Zagreba u 9:00 sati,
Trg I. Mažuranića 14
(ispred Etnografskog muzeja), povratak u 15:15 sati

Prijave na mail:
danieuropskebastine@min-kulture.hr
do 10. 10. 2016.

Ovogodišnja je radionica jedan od oblika revitalizacije i promidžbe tradicijskih znanja i načina obnove graditeljske baštine u skladu s izvornim načinom građenja. Sudionicima radionice bit će približena tradicijska znanja i umijeća kao kul-

VINAGORA // PREZENTACIJA ZIDNOG OSLIKA U SVETIŠTU CRKVE POHOĐENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE U VINAGORI

Petak, 30. 9. 2016., u 12:00 sati,
Crkva pohođenja Blažene Marije Djevice, Vinagora

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Krapini

Današnja crkva nastala je 1713. pregradnjom kapele koju podiže obitelj Rattkay 1504. Početkom 18. st. crkva se presvođuje, prigraduju se kapele sv. Valentina i Presvetog Trojstva, dodaje se zvonik 1725. te cinktor 1790.

Raskošan *fresco* oslik koji prikazuje marijanski ciklus nastao je u razdoblju od 1764. do 1768. g. U jednom je periodu bio potpuno preličen, a prilikom obnove crkve 1959. otkriven je te konzerviran. Mnoge ga studije pripisuju Lerchingerovu opusu, no s obzirom na to da nema potpisa, navode ne možemo sa sigurnošću potvrditi.

Do tada izbljedio i nečitak oslik istraživao se u razdoblju od 2011. do 2013. Sljedeće dvije godine odvijali su se konzervatorsko-restauratorski radovi koji su uključivali uklanjanje recentnih naliča, osobito u donjim zonama, reintegraciju intonaca te retuš. Dešifrirani su i oštećeni nečitki tekstovi u kartušama gdje je utvrđeno da se radi o stihovima *Pjesme nad pjesmama*.

*Zidni oslik u svetištu crkve pohođenja
 Blažene Djevice Marije*

VINKOVCI // RADIONICA UKRAŠAVANJA USKRŠNJIH JAJA VEZOM

Petak, 30.9.2016., u 18:00 sati, Gradski muzej Vinkovci,
Trg bana Josipa Šokčevića 16, Vinkovci

ORGANIZATOR: „Družina“ - Čuvari tradicije hrvatskih obiteljskih zadruga

Umijeće ukrašavanja uskršnjih jaja vezom upisano je inicijativom udruge „Družina“ u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao nematerijalno kulturno dobro, a putem radionica za javnost nastoji se potaknuti očuvanje i prenošenje ovog umijeća. Nakon kraćeg istraživanja prethodnih godina pripremljen je i Vodič s biografijama nositelja ovog umijeća iz nekoliko mjesta među kojima prednjači Đakovština. Vezene se pisanice danas, osim kao kršćanski simbol Uskrsa, koriste i kao suveniri, što svjedoči o aktivnoj ulozi zajednice u stalnom unaprjeđenju vlastite baštine.

Dodatne informacije i prijave putem e-pošte:
manda.svirac@zg.t-com.hr

PROMOCIJA KNJIGE O CRKVENOM PUČKOM PJEVANJU

Subota, 1. 10. 2016. u 19:00 sati, crkva bl. Alojzija Stepinca,
Trg Nikole Tesle 5, Mirkovci, Vinkovci

ORGANIZATOR: „Družina“ - Čuvari tradicije hrvatskih obiteljskih zadruga

Autorica pjesmarice „Zapjevajmo danas“ etnologinja dr. sc. Manda Svirac predstaviti će crkveno pučko pjevanje kao rezultat istraživanja nematerijalnog kulturnog dobra. Knjiga je nastala u okviru projekta provedenog u organizaciji Udruge „Družina“. Na promociji počimalje iz Vođinaca otpjevat će nekoliko tradicijskih crkvenih pjesama.

VRBNIK // PREZENTACIJA GLAVNOG OLTARA ŽUPNE CRKVE UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Subota, 1. 10. 2016., u 19:00 sati, nakon svete mise,
župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Vrbnik

ORGANIZATOR: Hrvatski restauratorski zavod – Restauratorski odjel Rijeka, Filozofski fakultet u Rijeci – Odsjek za povijest umjetnosti

Prezentacija će obuhvatiti tri izlaganja:

dr. sc. Marijan Bradanović – Povijesnoumjetnička analiza crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Vrbniku

dr. sc. Damir Tulić – Povijesnoumjetnička analiza i kontekstualizacija vrbničkog oltara Uznesenja Marijina

Nevena Krstulović – Prezentacija konzervatorsko-restauratorskih radova koji se izvode na glavnom oltaru iz župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Vrbniku

Svrha je prezentacije pobliže upoznavanje lokalne zajednice i predstavnika Biskupije Krk s poviješću vrbničke župne crkve i njezina glavnog oltara te objašnjavanje samih procesa konzervatorsko-restauratorskih zahvata na oltaru. Hrvatski restauratorski zavod započeo je konzervatorsko-restauratorske radove na oltaru 2012. i od tada svake godine Župa Uznesenja Blažene Djevice Marije, uz učešće Krčke biskupije, financijski potpomaže izvođenje radova. Ovom prezentacijom želi se prikazati i popularizirati restauriranje umjetnina i približiti ga lokalnoj zajednici te na taj način podići svijest o važnosti očuvanja kulturne baštine i njezinu značenju za sredinu kojoj pripada. Uz prezentaciju izložit će se i plan rada za središnji dio oltara koji se trenutno restaurira.

Vrbnik, glavni oltar, zatečeno stanje;
foto: J. Kliska i N. Vasić (HRZ)

VRPOLJE // PREDAVANJE I PROJEKCIJA IZ ARHIVA SPOMEN-GALERIJE IVANA MEŠTROVIČA

Utorak, 4. 10. 2016., u 12:00 sati, Spomen-galerija Ivana Meštrovića, Vrpolje

ORGANIZATOR: Spomen-galerija Ivana Meštrovića, Konzervatorski odjel u Slavenskom Brodu

PREDAVAČI: Suzana Bilić Vardić, prof., Željka Perković, dipl. ing. arh.

Spomen-galerija Ivana Meštrovića u Vrpolju utemeljena je na inicijativu i uz velik angažman članova KUD-a koji nosi ime hrvatskog kipara svjetskog glasa Ivana Meštrovića, a koji je rođen u Vrpolju 15. kolovoza 1883. godine. Vrpolje s ponosom čuva uspomenu na velikog umjetnika. Za vrijeme Meštrovićeve života u Americi uspostavljen je kontakt s njim te je bio upoznat s namjerom o izgradnji spomen-galerije koja je i otvorena 3. lipnja 1972. godine, a u kojoj je stalna izložba njegovih radova.

Spomen-galerija Ivana Meštrovića, Vrpolje

Stalni postav Spomen-galerije
Ivan Meštrović

VUKOVAR // OTVORENA VRATA GRADSKOG MUZEJA VUKOVAR

Ponedjeljak, 26. 9. 2016., od 11:00 do 18:00 sati, Gradski muzej Vukovar

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Vukovaru, Gradski muzej Vukovar

Gradski muzej Vukovar dio je Komplexa Eltzova vlastelinstva koji je registrirano kulturno dobro i koji je nakon teškog uništenja tijekom Domovinskog rata obnovljen po vrlo visokim konzervatorsko-restauratorskim kriterijima, pri čemu se poštovala muzejska namjena. Takav pristup rezultirao je vrhunski opremljenim muzejom i obnovljenim kulturnim dobrom koje je danas glavni nositelj kulturnih aktivnosti grada Vukovara te simbol stradanja i obnove, ne samo materijalne nego i duhovne.

Gradski muzej
Vukovar

Gradski muzej Vukovar dobitnik je nagrade *Europski muzej godine Silletto 2016.* koju dodjeljuje Europski muzejski forum muzejima koji posebnu pažnju posvećuju uključivanju lokalne zajednice u svoj rad.

Svojim aktivnostima Muzej okuplja umjetnike, restauratore, konzervatore i ljude koji cijene umjetnost i kulturu promičući univerzalne vrijednosti obnove, suradnje i prezentacije kulturne baštine u svim segmentima.

Ovom prigodom održat će se prezentacije o procesu obnove muzeja i restauraciji muzejskih zbirki, aktivnostima i manifestacijama muzeja kao i cjelodnevno stručno vodstvo kroz muzejski postav s ciljem razvijanja svijesti o važnosti bogatog kulturnog naslijeđa.

ZAGREB // Izložba KAKO ŽIVI NAROD – IZVJEŠTAJ O PASIVNOSTI Poučna izložba u osam cjelina

(8. 9. - 21. 10. 2016.)

Muzej suvremene umjetnosti, Avenija Dubrovnik 17, Zagreb

AUTORICE: Kristina Leko i suradnici; ORGANIZATOR: Muzej suvremene umjetnosti

Izložba dokumentira i predstavlja osam posve običnih obitelji iz Hrvatske. To su ljudi koji marljivo rade i razmjerno skromno žive. Nadahnuta je knjigom Rudolfa Bičanića *Kako živi narod – Život u pasivnim krajevima* iz 1936. godine. Taj je ugledni ekonomist pješice putovao po pasivnim krajevima Hrvatske (što je uključivalo i dijelove BiH) i podrobno bilježio životne prilike i društveno-ekonomske odnose. Osamdeset godina poslije umjetnica Kristina Leko putuje istim krajevima, od Livna, preko zapadne Hercegovine, Like, Dalmatinske zagore, zaleđa i otoka, te razgovara s ljudima i na tragu Bičanića bilježi životne okolnosti stavljajući naglasak na rad i ekonomiju, odnosno na aktualne društvene i ekonomske probleme u povijesnoj perspektivi. Izložba promišlja i traži rješenja za situacije pasivnosti tijekom razgovora s protagonistima projekta, članovima osam obitelji. Kako izići iz kruga pasivnosti? Gdje vidimo budućnost? Koje su psihološke kategorije pasivnosti? U prostoru za povremene izložbe MSU-a bit će 8 tlocrta kuća iscrtanih na podu. Tlocrti su organizirani tako da je muzejski prostor pretvoren u imaginarno selo.

Izložba AZIL PTICA ROGERA BALLENA

(6. 9. - 22. 9. 2016.)

Muzej suvremene umjetnosti - Galerija, Avenija Dubrovnik 17, Zagreb

AUTOR: Roger Ballen; ORGANIZATOR: MSU

Azil ptica naziv je samostalne fotografske izložbe međunarodno proslavljenog američkog umjetnika Rogera Ballena koja se sastoji od četrdeset crno-bijelih fotografija većih formata. Riječ je o iznimno cijenjenom i višestruko hvaljenom fotografu koji uživa

status međunarodne fotografske zvijezde. *Azil ptica* je fotografski ciklus stvaran šest godina tijekom kojih je Roger Ballen posjećivao rubni dio Johannesburga, preciznije oronuo stambeni kompleks koji su naselile ptice, ali i ljudi. Fotografirani stanovnici ovog, ponajprije ptičjeg, utočišta često su bjegunci iz nasilnih obiteljskih situacija ili izbjeglice bez valjanih useljeničkih dokumenata. U začudnom suživotu ptica i ljudi Roger Ballen pronašao je način prezentacije mračne ljepote na rubovima ljudske egzistencije istovremeno dajući dublji uvid u poimanje utočišta i ljudske ranjivosti. Osim toga, način na koji je režirao fotografske situacije otvara čitav niz složenih pitanja o nepriviligiranim i tragičnim ljudskim sudbinama koje bude našu sućut, razumijevanje i toleranciju.

Stalni postav MSU-a ZBIRKE U POKRETU

Muzej suvremene umjetnosti
- Galerija, Avenija Dubrovnik
17, Zagreb

Dinamična priča o suvremenoj umjetnosti bez početka i kraja, više od šeststo djela domaćih i inozemnih umjetnika iz bogatih zbirki MSU-a kreću se impresivnim prostorima u izložbenim dvoranama, u vanjskom prostoru, na pročelju zgrade. Oko 12.000 djela, skupljenih više od pola stoljeća, od osnutka Muzeja 1954., pokriva razdoblje od sredine dvadesetog stoljeća do naših dana. Kako bismo tu građu učinili zanimljivom i pristupačnom, predstavljamo je izborom od šeststotinjak djela u muzeološkom postavu nazvanom *Zbirke u pokretu*. U tom postavu umjetnička djela prezentirana su na nov i pomalo neuobičajen način za umjetničke muzeje. Polazeći od pretpo-

Stalni postav Muzeja suvremene umjetnosti

stavke da je svako umjetničko djelo iskaz u kojem umjetnik/umjetnica progovara o sebi i svijetu oko sebe te da se njihova djela temeljno razlikuju po odnosu koji uspostavljaju spram svijeta umjetnosti i svijeta života, u Zbirkama u pokretu razvrstali smo ih u pet većih cjelina i pripadajućih im šesnaest grupa. Nazivi cjelina su: *Projekt i sudbina, Umjetnost kao život, Umjetnost o umjetnosti, Velika enigma svijeta i Riječi i slike.*

Izložba KNJIŽNICE - BAŠTINSKE USTANOVE U SLUŽBI ZAJEDNICE

(20. 9. – 10. 10. 2016.)

Knjižnica Božidara Adžije, Trg kralja Petra Krešimira IV. 2, Zagreb
Radno vrijeme: pon - pet 8:00 - 20:00, sub 8:00 - 14:00

ORGANIZATOR: Knjižnica Božidara Adžije, Knjižnice grada Zagreba

Građa i koncepcija izložbe ukazuje na presudnu ulogu knjižnice kao komunikacijsko-informacijskog, obrazovnog, kulturnog i društvenog središta svake zajednice. Ta se uloga, između ostalog, očituje u promicanju i očuvanju kulturne svjetske i nacionalne baštine te posebice u brizi o očuvanju lokalnog i zavičajnog identiteta. U tom smislu knjižnice su posrednici informacija relevantnih za pojedine skupine u zajednici te aktivni sudionici u njihovu životu. U legislativnim temeljima šire i uže društvene zajednice knjižničarstvo je prepoznato kao djelatnost od posebne društvene važnosti, a knjižnice kao bitne institucije za očuvanje kulturne i znanstvene baštine. Pritom je definicija knjižnice kao „trećeg prostora“ važna za život kako pojedinca tako i zajednice.

Izbor izložene građe prati tematiku uloge i mjesta knjižnice u razvoju društvenih zajednica različitog opsega i očuvanja njihove baštine kao zaloga za budućnost i njihovu diversificiranu opstojnost u novim društvenim, komunikacijskim i medijskim okolnostima.

Pučka prosvjeta: list za pouku i zabavu, urednik: Stjepan Ortner (1907. - 1912.)
Nakladnik: Knjižnice grada Zagreba, 2012.

Nakladnički niz: Zagreb na pragu modernog doba / Zbirka Digitalizirana zagrebačka baština

Predavanja ŽELJEZNICA – BAŠTINA I ZAJEDNICA

Hrvatski željeznički muzej priredio je program stručnih predavanja s temom *Željeznica – baština i zajednica* svake srijede od 21. rujna do 19. listopada 2016. Cilj je predavanja približiti široj javnosti značenje željezničke baštine te ulogu zajednice u odnosu prema njoj.

ORGANIZATOR: Hrvatski željeznički muzej

PROGRAM:

Srijeda, 21. 9. 2016., u 18:00 sati

ISKUSTVO ČUVANJA TEHNIČKE BAŠTINE - TEHNIČKI MUZEJ NIKOLA TESLA U ZAGREBU I ŽELEZNIŠKI MUZEJ SLOVENSКИH ŽELEZNIC U LJUBLJANI

Zagreb Glavni kolodvor – Plavi salon, Trg kralja Tomislava 12, Zagreb

PREDAVAČI:

Neda Staklarević: Stalni postav Prometna sredstva u Tehničkom muzeju Nikola Tesla
Mladen Bogič: Željeznički muzej Slovenskih željeznica

Srijeda, 28. 9. 2016., u 18:00 sati

ŽELJEZNICA I BAŠTINA - ŽIVOT I HOBI

Zagreb Glavni kolodvor – VI. peron – Muzejsko-galerijski poštanski vagon, Zagreb

PREDAVAČI:

Zdenko Fučkar: Parna lokomotiva – princip rada i održavanje
Dragutin Staničić: Željeznica i fotografija – život i hobi

Srijeda, 5. 10. 2016., u 18:00 sati

O MUZEJIMA IZNUTRA: MUZEJ POLICIJE – VOJNI MUZEJ MORH-A – HT MUZEJ – HRVATSKI ŽELJEZNIČKI MUZEJ

Zagreb Glavni kolodvor – Plavi salon, Trg kralja Tomislava 12, Zagreb

PREDAVAČI:

Željko Jamičić: I hrvatska policija zaslužuje svoj muzej
Mario Werhas: Postojeće stanje te perspektiva Vojnog muzeja
Goran Rajič: HT muzej – hrvatski muzej pošte i telekomunikacija
Tamara Štefanac: Povodom 25 godina Hrvatskog željezničkog muzeja

Srijeda, 12. 10. 2016., u 18:00 sati

HRVATSKI ŽELJEZNIČKI MUZEJ - PROŠLOST I BUDUĆNOST

Zagreb Zapadni kolodvor, Trg Francuske Republike 13b, Zagreb

PREDAVAČI:

Helena Bunijevac: Sustavno marginaliziranje željezničke tehničke baštine

Dubravko Kuhta: Viđenje budućeg željezničkog muzeja očima mladih dizajnera

AUTORI: Mirjana Debeljak, Mihaela Jaklin, Antonija Lauš, Mihaela Šobak – studentice Sveučilišta Sjever; mentor: doc. art. Dubravko Kuhta

Srijeda, 19. 10. 2016., u 18:00 sati

EUROPSKA BAŠTINA - ŽELJEZNIČKI MUZEJI I MUZEJSKI VLAKOVI EUROPE I SVIJETA

Zagreb Zapadni kolodvor, Trg Francuske Republike 13b, Zagreb

PREDAVAČI:

Borna Abramović: Europska baština: Europski željeznički muzeji

Renata Veličan: Muzejski vlakovi – trebaju li nam?!

ORGANIZATOR PROGRAMA PREDAVANJA: HŽ infrastruktura d.o.o., Hrvatski željeznički muzej, Ulica grada Vukovara 47, Zagreb

Za sve potrebne dodatne informacije:

tel.: 00 385 1 378 28 62 ili putem elektroničke pošte: renata.velican@hzinfra.hr

ZAGREB - GRAD, MEMORIJA, IDENTITET

Program se bavi propitivanjem memorije i identiteta grada putem stručnih istraživanja te radom s građanima u okviru javnih predavanja, rasprava, obilazaka i izložbi, s ciljem upoznavanja građana s arhitektonskim naslijeđem u njihovu neposrednom životnom okruženju, postizanja svijesti o njegovu značenju kao i mogućnostima poboljšanja vrijednosti života zajednice razvojno-revitalizacijskim programima.

ORGANIZATOR: Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture, Društvo arhitekata, Sekcija arhitektonsko naslijeđe, Mjesni odbor „Nadbiskup Antun Bauer“

PROGRAM:

Predavanje BAUEROVA ULICA OD SREDNJOVJEKOVNOG PUTA DO MODERNE GRADSKJE ULICE

Četvrtak, 22. 9. 2016., u 18:00 sati, Mjesni odbor

„Nadbiskup Antun Bauer“, Ulica Antuna Bauera 21, Zagreb

PREDAVAČ: Krešimir Galović

STRUČNI OBILAZAK MARTIĆEVE I OKOLNIH ULICA

Subota, 1. 10. 2016., od 10:00 do 12:00 sati, polazak Trg burze, Zagreb

VODSTVO: Krešimir Galović i Mladen Perušić

STRUČNI OBILAZAK ZAGREBAČKA LEDANA

/ PREDAVANJE O POVIJESTI INDUSTRIJSKOG KOMPLEKSA

ZAGREBAČKA LEDANA DD

/ UPOZNAVANJE S DIZAJNERSKOM ZBIRKOM LEDANA - SLAVIJA

Subota, 24. 9. 2016., u 12:00 sati, Ulica Antuna Bauera 19, Zagreb

VODSTVO: Krešimir Galović

Predavanje i javna rasprava KAKO OBNOVITI PROČELJA POVIJESNIH ZGRADA

Srijeda, 28. 9. 2016., u 18:00 sati,
Mjesni odbor „Nadbiskup Antun Bauer“,
Ulica Antuna Bauera 21, Zagreb

PREDAVAČ: Mladen Perušić

Na nekoliko primjera obnova pročelja i krovova povijesnih građevina iz 18., 19., i 20. st. izložit će se metodologija pripreme i provedbe izvođenja radova.

*Bogdan Petrović,
Stambena zgrada
Rösler, Bauerova ul. 18
- Lopašićeva ul., 1937.*

Dionis Sunko, Hrvatska poljodjelska banka, Martićeva ul. 6 – Smičiklasova ul., 1927.

RADIONICA CRTANJA FRAKTALNIH CRTEŽA

Subota, 24. 9. 2016., od 10:00 do 13:00 sati,
Galerija „Slava Raškaj“, Klinika za psihijatriju Vrapče, Bolnička 32, Vrapče, Zagreb

VODITELJICA: Martina Kosec, prof.

ORGANIZATOR: Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Martina Kosec, Galerija „Slava Raškaj“

Prijave na broj: 01 4866-604

Metoda crtanja fraktalnih crteža specifična je metoda art terapije koja se temelji na spontanom crtanju i bojenju. Fraktalni crteži stvaraju se zatvorenih očiju, a boje se biraju po određenim uputama. Različite crte i boje imaju određenu funkciju i značenje te se koriste kao „lijek“ u svrhu postizanja sklada i ravnoteže u svim životnim područjima.

Stvaranjem crteža utječemo na povećanje koncentracije i pažnje, volje i motivacije te razvoj sposobnosti boljeg pamćenja i bolje organizacije. Pokretanje ruke u raznim smjerovima omogućuje brisanje negativnih stereotipa i uvjerenja koja nam onemogućuju da živimo svoj puni potencijal. Bojenjem fraktalnih crteža obogaćujemo životnu paletu boja, što pridonosi povećanju osjećaja radosti, ljubavi i blagostanja u različitim životnim područjima. Posebno veselje predstavlja crtanje zatvorenih očiju, a sam proces crtanja i bojenja djeluje opuštajuće. Zbog toga fraktalne crteže jednako vole i djeca i odrasli.

Na radionici će polaznici naučiti kako crtati dijagnostički crtež, tzv. portret duše, te kako napraviti korekciju trenutnog stanja.

Sav je pribor za crtanje osiguran. Umjetničko predznanje nije potrebno.

Više o metodi crtanja fraktalnih crteža pročitajte na www.crtanje-fraktala.com.

Dodjela nagrade „VICKO ANDRIČ“ za 2015. godinu

Utorak, 27. 9. 2016., u 13:00 sati, Muzej Mimara Rooseveltov trg 5, Zagreb

ORGANIZATOR: Uprava za zaštitu kulturne baštine, Ministarstvo kulture

Nagrada „Vicko Andrić“ dodjeljuje se za izvanredna postignuća u području zaštite kulturne baštine u Hrvatskoj i to za postignuća u: konzervatorsko-restauratorskim radovima na očuvanju kulturne baštine; istraživanju i dokumentiranju kulturnih dobara; razvoju konzervatorske i konzervatorsko-restauratorske struke i unapređenju sustava zaštite kulturne baštine; očuvanju i obogaćenju ukupnog fonda kulturne baštine Republike Hrvatske.

Dobitnica nagrade za životno djelo što se dodjeljuje istaknutim pojedincima koji su svojim izvanrednim doprinosom i radom na zaštiti kulturne baštine obilježili vrijeme u kojem su djelovali i čiji rad čini zaokruženu cjelinu, a njihova djela i ostvarenja ostaju trajno dobro Republike Hrvatske, jest **Ana Mlinar**, profesorica etnologije, viša stručna savjetnica konzervatorica za zaštitu etnološke baštine u Konzervatorskome odjelu u Zagrebu.

Dobitnica godišnje nagrade koja se dodjeljuje pojedincima i pravnim osobama za njihov izvanredan doprinos u zaštiti kulturne baštine jest **dr. sc. Vanja Kovačić**, viša stručna savjetnica konzervatorica u Konzervatorskome odjelu u Splitu. Nagrada joj se dodjeljuje za radove na obnovi samostana sv. Nikole u Trogiru.

Nagradu za doprinos lokalnoj zajednici koja se dodjeljuje pojedincima ili udrugama civilnoga društva za doprinos u očuvanju ili promidžbi kulturne baštine ove je godine dobila **Udruga prijatelja dubrovačke starine iz Dubrovnika**.

Samostan sv. Nikole, Trogir

Predavanje: PRIJEDLOG ZA BANOVINU

Srijeda, 28. 9. 2016., u 18:30 sati, Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Preradovićeva 44, Zagreb

PREDAVAČ: Drago Miletić, prof.

ORGANIZATOR: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske

Dok je u srednjovjekovnom razdoblju prostor Banovine imao izuzetno značenje, danas je to prometno slijepo crijevo, gospodarski mrtvo, prostor koji stanovnici ostalog dijela Hrvatske rijetko ili nikako ne posjećuju. Takav se odnos prema Banovini najbolje odražava na stanje u kojem se nalaze njezini spomenici kulture.

U prostoru međurječja donjih tokova rijeke Kupe na sjeveru i rijeke Une na jugu te Posavine na istoku i Korduna na zapadu, razmješten je razmjerno njegovoj veličini velik broj iznimno značajnih profanih i sakralnih spomenika kulture od srednjega vijeka do 20. stoljeća.

Istraživanjem i prezentacijom niza izuzetnih spomenika kulture stvara se temeljna kulturna infrastruktura za turističko otvaranje tog sada posve zapostavljenog, ali iznimno atraktivnog prostora Banovine. Krajnje je vrijeme da se odlučnije poradi na prelasku s jedva tromjesečne intenzivne turističke sezone vezane isključivo uz našu jadransku obalu na cjelogodišnju turističku aktivnost na svim prostorima Lijepa naše. Uz prirodne ljepote Banovine, upravo su spomenici kulture ti koji mogu postati zamašnjak njezinog gospodarskog oživljavanja. Prethodno bi oni koji su zadušeni za osmišljavanje i provođenje kulturnog i gospodarskog razvoja države trebali prepoznati potencijal Banovine i jednog takvog programa te na temelju razrađenog projekta osigurati sustavno financiranje i koordinirano provesti njegovu realizaciju suradnjom s nekoliko ministarstava.

Gora

Gvozdansko

PREZENTACIJA METODOLOGIJE INTERPRETACIJE LIKOVNIH DJELA SLIJEPIM I SLABOVIDNIM OSOBAMA na primjeru umjetničkog djela *Highway* iz 1952.

Ede Murtića

Četvrtak, 29. rujna, u 12:00 sati, Moderna galerija, Ovalna dvorana, Andrije Hebranga 1, Zagreb

Jedinstvena metodologija interpretacije likovnih djela slijepim i slabovidnim osobama, autorice Nataše Jovičić, profesorice povijesti umjetnosti, plod je višegodišnjeg usavršavanja ove u svijetu jedinstvene metodologije, na kojoj je počela raditi za vrijeme studija u Sjedinjenim Američkim Državama, a koja je prvi put predstavljena hrvatskoj javnosti 2009. godine u Modernoj galeriji.

Od tada je u Modernoj galeriji autorica Nataša Jovičić obradila i izložila za slijepo i slabovidne posjetitelje djela četrnaest umjetnika hrvatske moderne: Miroslava Kraljevića, Josipa Račića, Lea Juneka, Ljube Babića, Ede Murtića, Milana Steinera, Vladimira Becića, Frane Kršinića, Branislava Deškovića, Antona Dominika Fernkorna, Ksenije Kantoci, Šime Vulasa, Marije Ujević, Dušana Džamonje.

Prezentacija slike Ede Murtića *Highway* uz pomoć staklenih dijagrama i audiovodstva, izložba u Modernoj galeriji Ljubljana

Multisenzorska izložba djela *Highway* iz 1952. Ede Murtića sastoji se od specijalno dizajniranog postamenata na koji se pozicionira pet taktilnih dijagrama otisnutih u staklu. Svi ti dijagrami objašnjavaju jedno umjetničko djelo. Na njima su prikazani osnovni elementi forme slike. Radi edukacije slijepih i slabovidnih osoba nužno je uz taktilne dijagrame pozicionirati i slušalice putem kojih slijepa osoba dobiva opis slike. Audiozapis vrlo je detaljan, slijedi okvire, tj. pravila tumačenja slike slijepim osobama s dodatnim objašnjenjima koja su vezana uz dijelove slike koje slijepa osoba percipira na drugačiji način - npr. objašnjavanje perspektive, boja i odnosa svjetla i tame. Edukativno pomagalo *DiTacta* autorica je osmislila uz mentorstvo slijepih osoba i u skladu s njihovim potrebama te na način da ono podučava osnovama povijesti umjetnosti koje su razumljive slijepim osobama.

Važnost ove jedinstvene metodologije Nataše Jovičić prepoznata je i na međunarodnoj razini te su organizirane brojne samostalne izložbe u nacionalnim muzejima u Finskoj, Rumunjskoj, Sloveniji i Velikoj Britaniji. Primjeri ove metodologije nalaze se i u stalnom postavu Nacionalne galerije Finske „Ateneum“- djelo *Ranjeni anđeo* Huga Simberga. Izlagala je u Westminsterskoj palači u Londonu, gdje je 2014. godine prezentirala Caravaggiovo djelo *Večera u Emausu*. Istu je izložbu održala u prosincu 2015. te u ožujku 2016. godine i u Nacionalnoj galeriji u Londonu, gdje se originalno Caravaggiovo djelo nalazi. Navedene izložbe putem prezentacija likovnosti slijepim osobama našu kulturu stavljaju ujedno u rang jedinstvenosti te pridonose suzbijanju stereotipa jer umjetnička djela kao naše kulturno naslijeđe zaslužuju vidjeti svi, pa tako i slijepo osobe.

Za više informacija: www.ditacta.tumblr.com

PREZENTACIJA METODOLOGIJE INTERPRETACIJE LIKOVNIH DJELA SLIJEPIM I SLABOVIDNIM OSOBAMA na primjeru slike Vladimira Becića *Dječak s kukuruzom* iz 1937. i skulpture Dušana Džamonje *Portret Sanje* iz 1962.

Četvrtak, 29. rujna, u 13:00 sati, Moderna galerija, Taktilna galerija, Andrije Hebranga 1, Zagreb

Autorica metodologije Nataša Jovičić prezentirat će svoj rad na primjeru slikarskog djela Vladimira Becića te na brončanoj skulpturi Dušana Džamonje. Govoriti će i o svom kreativnom i inovativnom projektu, o metodologiji kojom objašnjava umjetnička djela, te o jačanju samosvijesti i smanjenju osjećaja isključenosti slijepih osoba, posjetitelja muzeja. Istovremeno se ovim projektom želi širu javnost upoznati s pravima manjina te je senzibilizirati za njih. Ovaj projekt potvrđuje da slijepo osobe mogu vidjeti sliku kao i videće osobe, samo s drugih osjetilnih razina.

Dječak s kukuruzom,
Vladimir Becić

Zrinka Ostović,
crtatića taktilnih dijagrama

RADIONICE O PRIRODNIM BOJILIMA I GRADNJI SUHOZIDA Izložba PRIRODA - LABORATORIJ BOJA

Subota i nedjelja, 1. 10. i 2. 10. 2016., od 10:00 do 12:00 sati

Tehnički muzej Nikola Tesla, stalni postav i dvorište Muzeja,
Savska cesta 18, Zagreb

VODITELJI AKCIJE: Katarina Ivanišin-Kardum, Tehnički muzej Nikola Tesla, Ana Sutlović,
Tekstilno-tehnološki fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Udruga Dragodid

Radionice su namijenjene svim uzrastima. Sudjelovanje u radionicama se ne naplaćuje,
potrebno je najaviti se na email: katarina.ivanisin.kardum@tmnt.hr.

U Tehničkom muzeju Nikola Tesla kreiran je program kojim se promišljaju tradici-
onalna tehnološka znanja i njihova uloga u zajednici. Izložba *Priroda – laboratorij
boja* predstavlja tradicionalno znanje o upotrebi prirodnih bojila mineralnog, biljnog
i životinjskog podrijetla u kućanstvu. Svako nastojanje obnove tradicionalnog znanja
o prirodnim izvorima bojila i tehnologijama proizvodnje pridonosi očuvanju baštine.
Nadalje, ta znanja mogu biti podloga istraživačkom radu pojedinca, ali i suvremene
industrije u osmišljavanju ekološki i zdravstveno prihvatljivijih proizvoda kao protuteže
intenzivnoj industrijalizaciji i globalizaciji. Nakon vodstva kroz izložbu slijedi radionica
tijekom koje će se sudionici moći okušati u bojenju prirodnih materijala otopinama
biljnih ekstrakata kako su to činili naši stari te radionice suhozida u dvorištu Muzeja,
tehničke gradnje koja se primjenjivala i u izgradnji vapnenica za proizvodnju bijele boje.

Postav izložbe PRIRODA - LABORATORIJ BOJA

Suhozid, Tehnički muzej Nikola Tesla

Stručni skup HRVATSKI RESTAURATORSKI ZAVOD I ZAJEDNICA – PARTNERI U OČUVANJU BAŠTINE

Srijeda, 5. 10. 2016., od 11:00 do 17:30 sati, Muzej Mimara,
Trg F. Roosevelta 5, Zagreb

ORGANIZATOR: Hrvatski restauratorski zavod, Uprava za zaštitu kulturne baštine
Ministarstva kulture; Muzej Mimara

Hrvatski restauratorski zavod kao središnja ustanova za konzervatorsko-restaurator-
sku djelatnost u Republici Hrvatskoj organizira stručni skup s nizom predavanja kojim
će se predstaviti odabrani programi obnove kulturne baštine ostvareni u partnerstvu
s lokalnom zajednicom, a uz potporu Ministarstva kulture RH.

Teme izlaganja bit će radovi na zaštiti nepokretne, arheološke i pokretne baštine čija
je provedba od početaka bila utemeljena na bliskoj suradnji svih dionika. Stoga je i
uspješnost odabranih projekata većim dijelom rezultat uključivanja korisnika u sve
faze radova, osobito onih pripremnih i završnih.

Ujedno će biti predstavljene aktivnosti koje Zavod provodi s ciljem informiranja i poti-
canja šire javnosti na razumijevanje vrijednosti i značenja očuvanja obnovljene baštine
od Dana otvorenih vrata i javnih predavanja do radionica za školsku djecu i Poliklinike
za umjetnine. Sagledavajući ostvarene rezultate, razvidno je da je uključivanje svih
dionika u radne procese konzervatorsko-restauratorske djelatnosti ključno za osigu-
ravanje potrebnih uvjeta s ciljem dugoročnog očuvanja hrvatske kulturne baštine.

Restauriranje Velike Onofrijeve
fontane, Dubrovnik, foto: HRZ

Radionice za djecu u organizaciji HRZ-a, foto: HRZ

PROGRAM:

- 11:00 - 11:20 **Otvorenje i pozdravna riječ**
- 11:20 - 11:40 **Obnova katedrale sv. Jakova u Šibeniku**
Ana Škevin Mikulandra
- 11:40 - 12:00 **Dubrovačka velika Onofrijeva fontana – istraživanja i obnova**
Borka Milković, Edita Šurina, Vinka Marinković
- 12:00 - 12:20 **Konzervatorsko-restauratorski radovi na crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Vrbniku**
dr. sc. Irma Huić
- 12:50 - 13:10 **Energetska učinkovitost kao jedan od vidova revitalizacije kulturne baštine**
Suzana Purišić
- 13:10 - 13:30 **Nevidljive slike – o istraživanju umjetničkih predmeta tehnikama i metodama izvan vidljivog dijela spektra elektromagnetskog zračenja**
Mario Braun
- 14:30 - 14:50 **Suradnja između restauratora i zajednice kao preduvjet dobro izvedenim radovima – Zavičajni muzej Biograd**
Sandra Lucić Vujičić
- 14:50 - 15:10 **Graditeljska baština i zajednica – jedno iskustvo (nekoliko primjera iz prakse jednog konzervatora arhitekta Hrvatskog restauratorskog zavoda)**
Teodora Kučinac
- 15:10 - 15:30 **Konzerviranje i restauriranje slikarskih djela 17. i 18. stoljeća u Istri – primjer cjelovite zaštite i prezentacije**
dr. sc. Višnja Bralić
- 15:30 - 15:50 **Od istraživanja do prezentiranja - arheološka kulturna baština kao jedan od elemenata razvoja lokalne zajednice (projekti: Arheološki park „Iovia – Ludbreg“, „Povijesna baština Moslavačke gore“ i „Utvrde petrinjskog kraja“)**
dr. sc. Tajana Pleše
- 16:10 - 16:30 **Promotivne aktivnosti Hrvatskog restauratorskog zavoda**
mr. Janja Ferić Balenović, Iva Koci, Sena Kulenović, Matija Marić
- 16:30 - 16:50 **Organizacija međunarodnog znanstveno-stručnog skupa o konzerviranju-restauriranju zidnih slika u istarskom Draguču, srpanj 2015.**
Kristina Krulić
- 16:50 - 17:10 **Skriveno u vidljivom – Restauratori u zajednici**
Iva Koci i Sena Kulenović
- 17:10 - 17:30 **Upoznavanje djece s arheološkom kulturnom baštinom kroz edukativne radionice Hrvatskog restauratorskog zavoda**
Maša Vuković Biruš

ZLATNA GREDA // Tribina BAŠTINA I ZAJEDNICA

Četvrtak, 29. 9. 2016, 12:00 sati, Eko centar Zlatna Greda,
nekadašnja upravna zgrada pustare

ORGANIZATOR: Konzervatorski odjel u Osijeku, Eko centar Zlatna Greda

Na tribini *Baština i zajednica* sudjelovat će predstavnici općina i udruga koji su proteklih godina u svojim zajednicama obnovili kulturna dobra te njihovim stavljanjem u funkciju pridonijeli razvoju i poboljšanju kvalitete života u lokalnim zajednicama na području Osječko-baranjske županije.

Cilj je tribine, osim primjera dobre prakse i problema na koje lokalna zajednica nailazi u radu, naglašavanje važnosti zajednice u zaštiti i upravljanju kulturnom baštinom te prezentiranje mogućnosti zaštite dobra od lokalnog značenja.

Predstavljanjem iskustava pojedinih općina i udruga u obnovi kulturne baštine prikazat će se mogućnosti revitalizacije i prenamjene nepokretne kulturne baštine te dobiti koju one donose užoj i široj zajednici.

Nekadašnja upravna zgrada pustare, Zlatna Greda

IZDAVAČ: Ministarstvo kulture Republike Hrvatske
HR - 10 000 Zagreb
Ulica Josipa Runjanina 2

ZA IZDAVAČA: dr. sc. Zlatko Hasanbegović

GLAVNI UREDNIK: Davor Trupković, dipl. ing. arh.

KOORDINATORICA DANA EUROPSKE BAŠTINE: mr. sc. Anuška Deranja Crnokić

REDAKTURA: Gordana Jerabek, dipl. pov. um.

LEKTURA: Ana Vraneša, prof.

LIKOVNO OBLIKOVANJE I PRIJELOM: Koferin d.o.o.

TISAK: Printera grupa

NAKLADA: 3000

TISKANJE DOVRŠENO: 2016.

SUDIONICI:

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE MINISTARSTVA KULTURE RH, MUZEJ MIMARA, DRUŠTVO POVJESNIČARA UMJETNOSTI HRVATSKE, GRADSKI MUZEJ SISAK, FOTOGALERIJA „SISCIA OBSCURA“, SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, GRAD SISAK, HRVATSKI RESTAURATORSKI ZAVOD, MUZEJ SUVREMENE UMJETNOSTI, KNJIŽNICA BOŽIDARA ADŽIJE, KNJIŽNICE GRADA ZAGREBA, DRUŠTVO ARHITEKATA, SEKCIJA ARHITEKTONSKO NASLJEDE, MJESNI ODBOR „NADBISKUP ANTUN BAUER“, GALERIJA „SLAVA RAŠKAJ“, KLINIKA ZA PSIHIJATRIJU VRAPČE, TEHNIČKI MUZEJ NIKOLA TESLA, TEKSTILNO -TEHNOLOŠKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, UDRUGA DRAGODID, GALERIJA LAURUS-LOVRAN, RKT ŽUPA UZVIŠENJA PRESVETOG KRIŽA U PERUŠIĆU, POMORSKI I POVJESNI MUZEJ HRVATSKOG PRIMORJA, SAMOSTAN SVETE MARGARITE-PAG, GRAD VELIKA GORICA, UPRAVNI ODJEL ZA DRUŠTVENE DJELATNOSTI, TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA VELIKE GORICE, MUZEJ TUROPOLJA, GRADSKA KNJIŽNICA VELIKA GORICA, KUD „NOVA ZORA“, ZAGREBAČKA ŽUPANIJA, TURISTIČKA ZAJEDNICA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE, GRAD LEPOGLAVA, KATEDRA ČAKAVSKOG SABORA GROBNIŠĆINE, JAVNA USTANOVA „TVRĐAVA KULTURE ŠIBENIK“, ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU, EKO CENTAR ZLATNA GREDA, ARHEOLOŠKI MUZEJ ISTRE, „DRUŽINA“-ČUVARI TRADICIJE HRVATSKIH OBITELJSKIH ZADRUGA, GRADSKI MUZEJ VINKOVCI, FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI – ODSJEK ZA POVIJEST UMJETNOSTI, DRUŠTVO IZVORNOG FOLKLORA KOPRIVNIČKI IVANEC, MUZEJ BRODSKOG POSAVLJA, ARHEOLOŠKI PARK ANDAUTONIJA, SPOMEN – GALERIJA IVANA MEŠTROVIČA, VRPOLJE, OPĆINA SIKIREVCI, UDRUGA „SIKIREVAČKI MOTIVI“, MUZEJI I GALERIJE KONAVALA, OPĆINA GORNJA RIJEKA, ŽUPA UZNESENJA BDM-GORNJA RIJEKA, GRADSKA KNJIŽNICA SENJ, GRAD SENJ, RKT ŽUPA SV. MARTINA BISKUPA IZ SVETOG MARTINA NA MURI, OPĆINA SVETI MARTIN NA MURI, GRADSKI MUZEJ VUKOVAR, TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA SISKA, CENTAR ZA KULTURU BRAČ

Foto: Gordana Jerabek

